

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 24 -25 października 2013r. na kierunku bezpieczeństwo narodowe prowadzonym w ramach nauk społecznych na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim, realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Dworecki, członek PKA

członkowie:

dr Mirosław Marciniak, członek PKA, członek PKA

prof. dr hab. Grzegorz Sobolewski, ekspert PKA

mgr Wioletta Marszelewska, Ekspert formalno-prawny PKA

Andrzej Burgs, ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Ocena przeprowadzona na kierunku „bezpieczeństwo narodowe” prowadzonym na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

Akademia Marynarki Wojennej, zwana dalej „Akademią”, jest uczelnią wojskową – publiczną uczelnią akademicką, kontynuatorką utworzonej w 1922 roku w Toruniu Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej. Akademia działa zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz.U. nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), przepisami wykonawczymi do tej ustawy, statutem i dokumentami wydanymi na jego podstawie oraz zgodnie z odrębnymi ustawami w takim zakresie, w jakim dotyczą one struktury i działania szkół wyższych.

Akademia jest jednocześnie jednostką wojskową i realizuje zadania związane z obroną narodową. Statut Akademii nakłada na Uczelnię obowiązek aktywnego uczestnictwa w

kształtowaniu obronności państwa, poprzez właściwe zespolenie w swej działalności kształcenia i wychowania studentów oraz prowadzenie badań naukowych. Uczelnia m.in.:

- kształci kadry dowódcze i specjalistyczne dla jednostek wojskowych;
- kształci kadry dydaktyczne i naukowe dla szkolnictwa wojskowego i jednostek badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej;
- kształci, w celu uzupełnienia wiedzy ogólnej i specjalistycznej, osoby, które posiadają tytuły zawodowe i są żołnierzami zawodowymi, pracownikami lub absolwentami studiów pierwszego lub drugiego stopnia, i są kandydatami na oficerów;
- kształci studentów cywilnych jako istotną część zasobów obronnych państwa;
- prowadzi doskonalenie zawodowe na potrzeby obrony i bezpieczeństwa państwa;
- prowadzi badania naukowe w obszarze nauk technicznych, humanistycznych i społecznych, służące rozwijaniu profilu naukowego Akademii, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa;
- prowadzi doradztwo naukowe i działalność ekspercką w dziedzinie bezpieczeństwa państwa.

Misja, wizja i strategia rozwoju Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni na lata 2011-2020 została przyjęta Uchwałą Senatu Nr 36/2011 z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Misja i strategia rozwoju Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte na lata 2011-2020”. Misję Uczelni zawiera zasada: „Morze, Ojczyzna, Obowiązek”, w myśl której Akademia kształtuje poczucie godności, patriotyzmu i honoru oraz odpowiedzialności za losy Ojczyzny i spraw morskich.

Wizją Akademii Marynarki Wojennej jest utrzymanie statusu akademickiej uczelni publicznej, realizującej proces dydaktyczny i prowadzącej badania w dziedzinie nauk technicznych, humanistycznych i społecznych, dbającej o najwyższą jakość kształcenia i badań naukowych oraz zdobywanie umiejętności i postaw zgodnych z tradycją historyczną i wymogami współczesnego rynku.

Strategia rozwoju Uczelni na lata 2011-2020 jest dokumentem określającym długoterminową politykę, którą powinny kierować się władze Uczelni we wszystkich działaniach mających na celu jej wszechstronny rozwój. Uczelnia wyznacza trzy zasadnicze cele strategiczne: uzyskanie wysokiej jakości i zdolności kształcenia kadr Sił Zbrojnych RP, w szczególności Marynarki Wojennej RP i studentów cywilnych, podniesienie skuteczności pozyskiwania i wdrożeń prac naukowo-badawczych oraz poprawa efektywności i sprawności zarządzania Uczelnią i funkcjonowania jej administracji. Cele strategiczne gwarantujące długoletni rozwój Akademii są realizowane w formie celów operacyjnych zaplanowanych do wykonania w krótszych okresach. We wskazanych obszarach wyszczególniono następujące zamierzenia i działania: w obszarze kształcenia i doskonalenia zawodowego doskonalenie oferty edukacyjnej dla potrzeb sił Zbrojnych RP, w szczególności Marynarki Wojennej, w obszarze działalności naukowej i badawczej osiągnięcie wysokiego potencjału naukowego, obszarze wychowania zwiększenie ofert zajęć dodatkowych integrujących środowisko podchorążych, w obszarze organizacji i zarządzania doskonalenie systemu zarządzania Uczelnią, w tym struktury organizacyjnej, procedur kontroli zarządczej, elastyczności funkcjonowania, w obszarze inwestycji unowocześnienie i rozwój infrastruktury dydaktycznej i badawczej Uczelni.

Misja i strategia rozwoju Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich została przyjęta przez Dziekana 27 stycznia 2012 r. Misją Wydziału, zgodną z misją Uczelni, jest służyć

rozwojowi gospodarczemu i intelektualnemu państwa w zakresie bezpieczeństwa państwa, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa morskiego.

Wizją Wydziału jest umocnienie do roku 2017 pozycji Wydziału jako czołowej jednostki w Polsce prowadzącej działalność dydaktyczno-naukową oraz rozwojową w zakresie bezpieczeństwa państwa, poprzez integrację działalności dydaktyczno-wychowawczej, naukowo-badawczej oraz rozwoju, bazując na współpracy z innymi uczelniami, ośrodkami i instytucjami naukowymi, a także przemysłem. Wizję Wydział zamierza osiągnąć poprzez realizację celów strategicznych w następujących obszarach działalności: w zakresie działalności dydaktyczno-wychowawczej (kształcenie oficerskich kadr dowódczych, stymulowanie rozwoju naukowego kadry Wydziału), w zakresie działalności naukowo-badawczej (np. stymulowanie nowych kierunków badań naukowych, uczestnictwo w ćwiczeniach dowódczo-sztabowych, sympozjach i konferencjach naukowych) oraz w zakresie rozwoju (unowocześnienie i uatrakcyjnienie oferty, poprawienie jakości kształcenia). Można uznać, że wskazane wyżej obszary wyczerpują wszystkie najważniejsze dla Uczelni sfery funkcjonowania: poprawę jakości procesu kształcenia, bieżące kształtowanie programu kształcenia, uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej dla potrzeb bezpieczeństwa państwa i gospodarki morskiej, doskonalenie i podwyższanie kwalifikacji własnej kadry, uczestnictwo i organizację konferencji naukowych, współpracę ze środowiskiem zewnętrznym, rozwój infrastruktury.

Kształcenie na kierunku „bezpieczeństwo narodowe” jest odpowiedzią na istniejące zapotrzebowanie instytucji rządowych i samorządowych dotyczące szeroko pojmowanego bezpieczeństwa. Absolwenci tego kierunku przygotowani są poprzez kształtowanie zasobu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych do samodzielnych bądź pomocniczych funkcji w obszarze bezpieczeństwa militarnego i pozamilitarnego państwa, bezpieczeństwa morskiego, bezpieczeństwa morskiego państwa, zarządzania i administrowania bezpieczeństwem i zarządzania sytuacjami kryzysowymi. Koncepcja kształcenia na kierunku „bezpieczeństwo narodowe” wpisuje się zatem w pełni w misję i wizję Uczelni i Wydziału.

Oferta kształcenia zaproponowana na kierunku bezpieczeństwo narodowe na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich AMW w Gdyni nacechowana jest dużą różnorodnością i oryginalnością tematyki w modułach specjalnościowych. Wynika to przede wszystkim ze specyfiki Akademii jako szkoły wyższej prowadzącej kształcenie w szeroko rozumianej problematyce bezpieczeństwa morskiego państwa, zarówno w wymiarze wojskowym jak i cywilnym. Odzwierciedla się to pozytywnie w merytorycznych aspektach efektów kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe, na poziomie studiów I i II stopnia, w których pojawiają się m.in. morskie akcenty bezpieczeństwa narodowego oraz prawa międzynarodowego. Ta oryginalna problematyka znajduje swoje pełne rozwinięcie w programie kształcenia szczególnie w specjalności „Bezpieczeństwo morskie państwa”, która jest oferowana studentom I i II stopnia studiów oraz w specjalności „Międzynarodowe prawo humanitarne i migracje”, która jest oferowana studentom studiów II stopnia. Ponadto, na poziomie studiów I i II stopnia oferowana jest specjalność „Bezpieczeństwo publiczne”.

Wydział dysponuje unikatowymi możliwościami naukowo-dydaktycznymi pozwalającymi na realizowanie tak oryginalnych treści programowych. Wydział, dysponując uprawnieniami do nadawania stopnia doktora habilitowanego w obszarze nauk społecznych i dyscyplinie

nauk o bezpieczeństwie, gwarantuje również wysoki poziom prac naukowo-badawczych we wskazanym obszarze, stanowiących istotne zaplecze merytoryczne dla dydaktyki na kierunku.

Władze Uczelni podejmują działania, które zapewnią Akademii „uzyskanie wysokiej jakości i zdolności kształcenia kadr Sił Zbrojnych RP, w szczególności Marynarki Wojennej RP i studentów cywilnych” oraz „podniesienie skuteczności pozyskiwania i wdrożeń prac naukowo-badawczych”. Osiąganiu celów strategicznych sprzyjać będzie „zoptymalizowanie i udoskonalenie oferty edukacyjnej Uczelni dla potrzeb Sił Zbrojnych RP, w szczególności Marynarki Wojennej RP, bezpieczeństwa państwa i gospodarki morskiej”.

Najbliższe cele operacyjne Akademii zorientowane zostały na „dostosowanie wymogów kształcenia do potrzeb bezpieczeństwa państwa i gospodarki morskiej” oraz „osiągnięcie wysokiego potencjału naukowego i wdrożeniowego w wyspecjalizowanych, charakterystycznych dla AMW obszarach badawczych”.

Kierunek bezpieczeństwo narodowe prowadzony jest na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich AMW. Opiekę dydaktyczną nad kierunkiem powierzono Instytutowi Bezpieczeństwa Narodowego. Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich poprzez odpowiedni dobór kadry dydaktycznej i naukowej, bieżące kształtowanie programu kształcenia, działalność pozaprogramową oraz pracę wychowawczą ze studentami dobrze wpisuje się w misję Akademii dbając o należyty poziom kształcenia oraz kształtowanie postaw propaństwowych, proobywatelskich i prospołecznych zgodnych z duchem praworządności, humanitaryzmu i solidarności. Sprzyjają temu dokonania Wydziału w zakresie działalności naukowo-dydaktycznej w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie, które przekładają się na osiąganie celów misji Uczelni dotyczących kształtowania obronności Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez kształcenie kadr Sił Zbrojnych RP, a zwłaszcza Marynarki Wojennej RP oraz studentów cywilnych.

W ocenie ZO oferta kształcenia nacechowana jest oryginalnością efektów i programu kształcenia, różnorodnością i innowacyjnością problematyki realizowanej w ramach specjalności. Wydział dysponuje unikatowymi możliwościami realizacji treści kształcenia oraz elastycznego kształtowania oferty dydaktycznej w przyszłości.

- 2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Władze Wydziału powołały w 2011 r. decyzją Dziekana WDiOM do pracy nad efektami kształcenia zespół KRK. W skład zespołu weszli nauczyciele akademicy oraz studenci poszczególnych kierunków studiów, w większości reprezentowani przez członków Koła Naukowego Bezpieczeństwa Morskiego. Ponadto, do współpracy nad efektami kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe zaproszono przedstawicieli wszystkich instytucji, z którymi podpisane są porozumienia o współpracy.

Niemniej, największy udział w przygotowywaniu efektów kształcenia oraz opracowaniu programu kształcenia mieli przedstawiciele następujących współpracujących instytucji: 3 Flotyła Okrętów, Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku, Komenda Miejska Policji w Gdyni, Morski Oddział Straży Granicznej, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego. Współpraca z interesariuszami wewnętrznymi w procesie opracowania efektów oraz programu kształcenia miała i ma charakter ciągły. Konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi miały charakter cykliczny i trwały do lutego 2012 roku.

Uczelnia wykorzystuje możliwości włączania interesariuszy wewnętrznych (studentów) w procesy ustalania koncepcji kształcenia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe. Studenci uczestniczą w tym procesie bezpośrednio poprzez wypełnianie ankiet dydaktycznych, a także poprzez swoich przedstawicieli w organach kolegialnych zajmujących się jakością kształcenia. Uczelnia posiada silną tradycję wojskową, która powoduje że wiele czynności jest sformalizowanych i uhierarchizowanych co ma swoje ogromne zalety, ale też nie przeszkadza akademickim ścieżkom nieformalnym. Mianowicie studenci poprzez system nieformalnych konsultacji z władzami dziekańskimi mogą wpływać na zmiany w procesie kształcenia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - wyróżniająco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych.

- 1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku „bezpieczeństwo narodowe” odpowiada celom określonym w misji i strategii Akademii. Oceniany kierunek „bezpieczeństwo narodowe” właściwie wpisuje się w strategiczne plany dydaktyczno-naukowe Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich AMW.**
- 2. Uczelnia pełni bardzo dobrze wykorzystuje możliwości wzajemnych konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi (w tym studentami) i zewnętrznymi (z którymi ma podpisane porozumienia o współpracy).**

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku;

Zespół Oceniający uzyskał od władz Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich AMW pełną dokumentację programów kształcenia realizowanych w bieżącym cyklu kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe.

Przedmiotem oceny są programy kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe, na poziomie studiów I i II stopnia, o profilu ogólnoakademickim, w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych realizowane w cyklu kształcenia od roku akademickiego 2012/2013 r. opracowane zgodnie z wymogami prawa konstytuującego Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz programy kształcenia opracowane wg dotychczas obowiązujących wymogów, oparte na standardach kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe, realizowane na poziomie studiów I stopnia w cyklu kształcenia 2011/2014.

W załączniku nr 1 do uchwały Senatu AMW nr 22/2012 z dnia 23 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów realizowanych na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich Senat Akademii ustalił efekty kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe na I i II poziomie studiów.

Zestaw efektów kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe na poziomie studiów pierwszego stopnia, w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych składa się z 52 efektów (28 efektów w obszarze wiedzy, 13 w obszarze umiejętności i 11 w zakresie kompetencji społecznych) oraz 45 efektów na poziomie studiów drugiego stopnia, w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (24 efekty w obszarze wiedzy, 14 w obszarze umiejętności i 7 w zakresie kompetencji społecznych).

Zaprogramowane efekty dla kierunku odnoszą się do wszystkich efektów kształcenia na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, dla profilu ogólnoakademickiego w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych, stanowiących załącznik do Rozporządzenia Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. (Dz.U. 11.253.1520). Rada Wydziału uchwalając efekty kształcenia adekwatnie wskazała obszar nauk społecznych, dziedzinę nauk społecznych oraz dyscyplinę nauk o bezpieczeństwie. Zawężenie, tylko do dziedziny nauk społecznych i dyscypliny nauki o bezpieczeństwie, trudno uznać za właściwe dla zaprogramowanych efektów kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe. ZO zalecił, aby przy najbliższych zmianach dokonać skorygowania katalogu/zbioru dziedzin i dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano wnioskowany kierunek studiów, tak aby był zgodny z dziedzinami i dyscyplinami naukowymi, do których w warstwie merytorycznej odnoszą się przyjęte przez Uczelnię kierunkowe efekty kształcenia.

Analiza formalna zaprogramowanych efektów kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, na kierunku bezpieczeństwo narodowe o profilu ogólnoakademickim w kontekście wymogów Krajowych Ram Kwalifikacji pozwala na pozytywną ocenę. Liczba zaprogramowanych efektów, ich konstrukcja formalna i merytoryczna oraz odniesienie do efektów wskazanych przez Uczelnię obszarów kształcenia nauk społecznych są poprawne. Kierunkowe efekty kształcenia opracowane przez Uczelnię cechuje oryginalność ujęcia merytorycznego, a ich zakres i skala trudności jest adekwatna do deklarowanego poziomu kwalifikacji studiów pierwszego i drugiego stopnia. Efekty są merytorycznie odpowiednie do ogólnoakademickiego profilu kształcenia.

Władze Wydziału udostępniły całościową informację na temat koncepcji kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe opracowanej zgodnie ze standardami kształcenia. W trakcie wizytacji ZO miał możliwość analizy dokumentacji kształcenia opracowanej wg standardów i pozytywnie ocenia koncepcję kształcenia w zakresie spełnienia wymogów ogólnych, sylwetki i zakresu kwalifikacji absolwenta, ramowych treści kształcenia oraz w grupie treści podstawowych i kierunkowych, liczby godzin i punktów ECTS oraz treści i efektów kształcenia w przedmiotach, Analiza dokumentów (plan studiów I stopnia od naboru 2010/2011 oraz plan studiów II stopnia od naboru 2009/2010) pozwalają na pozytywną ocenę zgodności przedmiotów nauczania i wymiaru godzinowego kształcenia z wymogami określonymi w standardzie kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe.

Kierunek był przedmiotem oceny jakości kształcenia na poziomie studiów I i II stopnia dokonanej przez PKA w 2008 roku i uzyskał ocenę pozytywną.

Reasumując, proces kształcenia na kierunku prowadzony zgodnie ze standardami kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe spełnia wymagania kadrowe, programowe, organizacyjne oraz jakościowe.

ZO przeprowadził analizę zgodności założonych celów oraz efektów kształcenia dla kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z koncepcją rozwoju kierunku. Uczelnia informuje, że bezpieczeństwo narodowe jako kierunek studiów w AMW funkcjonuje od 2006 roku i dokumentuje ten fakt uchwałą Senatu AMW nr 18/2006 z 22.06.2006r. Władze Wydziału deklarują, że rozumieją potrzebę dostosowania programu do dynamicznych zmian na rynku pracy, a co za tym idzie także i oczekiwań studentów oraz absolwentów, którzy chcąc zwiększać swoje szanse na coraz trudniejszym rynku pracy, oczekują, oprócz wiedzy,

zdobycia szeregu nowych umiejętności i kompetencji w toku studiów i dokumentują to Uchwałą Rady Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich z dnia 28.06.2013 zatwierdzającą zmiany w programach kształcenia studiów licencjackich i magisterskich na rok akademicki 2013/2014.

Rozwój ocenianego kierunku bezpieczeństwo narodowe władze Wydziału wpisują w strategię rozwoju całego Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich. Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich zamierza uatrakcyjnić proces kształcenia poprzez:

- wprowadzenie dodatkowych zajęć przygotowujących do odbycia szkolenia w Narodowych Siłach Rezerwowych (NSR). Chęć pomocy na zasadach wolontariatu bądź niewielkiej odpłatności zgłosiła jednostka FORMOZA, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Polski Czerwony Krzyż i Stowarzyszenie Studiów i Analiz Bezpieczeństwa w Gdyni;

- integrację środowiska studentów cywilnych i wojskowych polegającą na wspólnych zajęciach podnoszących sprawność fizyczną, przygotowanie proobronne, zajęcia z obszaru leadership'u i survival'u. Studenci cywilni uzyskują bezpłatnie dodatkowe umiejętności i kompetencje społeczne przydatne w aplikowaniu do szkolenia NSR i służb mundurowych a podchorążowie umiejętności kierowania małymi zespołami ludzkimi co wymagane jest programem studiów kandydatów na żołnierzy zawodowych;

Władze Wydziału, w związku z uruchomieniem studiów III stopnia, oczekują, że utrzymanie rekrutacji na kierunku bezpieczeństwo narodowe będzie możliwe na aktualnym poziomie ilościowym oraz osiągalny będzie wzrost poziomu kształcenia, czemu sprzyjać winien permanentny wzrost kwalifikacji nauczycieli akademickich Wydziału.

Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów przyznała z dniem 25 czerwca 2012 roku Wydziałowi Dowodzenia i Operacji Morskich AMW uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie

Reasumując, można stwierdzić, że opracowane efekty kształcenia są konsekwencją przyjętej koncepcji kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz wyrazem działań rozwojowych podejmowanych przez władze Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich oraz Akademii.

Matryca efektów kształcenia osiągniętych na studiach I stopnia, w formie studiów stacjonarnych, w cyklu kształcenia rozpoczętym w 2012 roku, zawiera rozkład efektów kierunkowych na siedem modułów: przedmioty kształcenia ogólnego (9 przedmiotów), przedmioty podstawowe (7 przedmiotów), przedmioty kierunkowe (7 przedmiotów), przedmioty specjalnościowe (12 przedmiotów), do wyboru moduł specjalizacyjny Bezpieczeństwo morskie państwa (10 przedmiotów), do wyboru moduł specjalizacyjny Bezpieczeństwo publiczne (10 przedmiotów).

Matryca efektów kształcenia osiągniętych na studiach II stopnia, w formie studiów stacjonarnych w cyklu kształcenia rozpoczętym w 2012 roku, zawiera rozkład efektów kierunkowych na siedem modułów: przedmioty podstawowe (8 przedmiotów), przedmioty kierunkowe (10 przedmiotów), do wyboru moduł specjalizacyjny Bezpieczeństwo publiczne (9 przedmiotów), do wyboru moduł specjalizacyjny Bezpieczeństwo morskie państwa (10 przedmiotów), do wyboru moduł specjalizacyjny Międzynarodowe prawo humanitarne i migracje (15 przedmiotów).

Rozkład kierunkowych efektów kształcenia na moduły na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych jest merytorycznie

racjonalny i uwarunkowany specyfiką treści i metodyki kształcenia przedmiotów wykładanych w ramach modułów specjalnościowych.

Programy studiów pierwszego i drugiego stopnia, w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych zawierają dla każdego z wyżej wskazanych modułów zaprogramowane efekty kształcenia. Stanowią one zespół efektów kształcenia z rozróżnieniem na 4 efekty wiedzy, 4 umiejętności i 3 efekty z zakresu kompetencji społecznych. Wszystkie efekty modułowe utrzymują merytoryczną więź z efektami kierunkowymi.

ZO ocenił merytoryczną spójność zaprogramowanych efektów kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, na kierunku bezpieczeństwo narodowe o profilu ogólnoakademickim z efektami szczegółowymi opracowanymi dla przedmiotów kształcenia. Uczelnia zaplanowała w ramach programu studiów na poziomie I stopnia 57 przedmiotów, a w ramach programu studiów na poziomie II stopnia 52 przedmioty.

Dla każdego z nich zaprogramowano od 7 do 11 przedmiotowych efektów kształcenia, w rozbiciu na efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w układzie proporcjonalnym. Zawarte w sylabusach efekty przedmiotowe zawierają bezpośrednie wskazania do odnośnych efektów kierunkowych.

Ilość zaprogramowanych efektów jest dydaktycznie racjonalna i możliwa do osiągnięcia. Skala trudności efektów jest wyważona i możliwe jest osiągnięcie wszystkich efektów na akceptowalnym poziomie z uwzględnieniem możliwości najsłabszych studentów.

Kierunkowe, modułowe oraz przedmiotowe efekty kształcenia tworzą spójny układ efektów połączonych merytorycznie zasadą wynikania i ukonkretnienia efektów od obszarowych do przedmiotowych.

Władze Wydziału przewidziały obowiązkowe praktyki zawodowe w programie kształcenia na poziomie studiów I stopnia uznając, że „praktyka zawodowa, organizowana przez Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich jest integralną częścią procesu kształcenia. Odbywa się w instytucjach związanych z szeroko pojętym obszarem bezpieczeństwa państwa wywodzącymi się zarówno z administracji rządowej oraz samorządowej jak i instytucji z nimi współpracującymi. W trakcie praktyki studenci zapoznają się z pracą i funkcjonowaniem instytucji w sposób teoretyczny i praktyczny, tj. podejmując konkretne działania i wykonując czynności w ramach jej zadań i kompetencji.

Praktyki zawodowe są elementem programu studiów I stopnia. Ich celem „jest konfrontacja i uogólnienie zdobytej wiedzy teoretycznej i dotychczasowych doświadczeń z możliwością prowadzenia przez studentów samodzielnej pracy w instytucjach i organizacjach samorządowych itp.”, oraz nabycie praktycznych umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Wymiar praktyk obejmuje ok. 144 godz. (6 punktów ECTS). Praktyki realizowane są od 2 do 4 semestru włącznie, a ich zaliczenie w planie studiów przewidziane jest na 5 semestr. Wystarczająco precyzyjnie wskazany jest związek między efektami dla praktyk zawodowych oraz efektami kierunkowymi.

Praktyki zawodowe mają opracowaną kartę przedmiotu. Karta przewiduje standardowe treści, takie jak: charakterystyka przedmiotu, efekty kształcenia, treści programowe, korelacja efektów kształcenia, nakład pracy studenta, metody i narzędzia dydaktyczne, forma zaliczenia przedmiotu, literatura i prowadzący przedmiot. Karta przedmiotu jest prawidłowo wypełniona. Zawiera informacje o celach praktyk zawodowych oraz zaprogramowanych efektach (5 z zakresu wiedzy, 5 z zakresu umiejętności i 4 z zakresu kompetencji społecznych). Karta przedmiotu przewiduje sposób oceny osiągniętych efektów. Narzędzie

weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia zaprogramowanych dla praktyk zawodowych który można uznać za adekwatny merytorycznie i metodycznie do tak sformułowanych efektów. Pracodawca wystawia studentowi, po zakończeniu praktyki, zaświadczenie/opinie o zakresie i poziomie osiągniętych, w trakcie praktyki, efektów kształcenia.

Wszystkie informacje o programie kształcenia, w tym efekty kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe, są publikowane na stronie internetowej uczelni. Sylabusy są udostępniane studentom na pierwszych zajęciach, są także dostępne na stronie internetowej Wydziału.

Wizytowany kierunek został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk społecznych, dyscypliny nauki o bezpieczeństwie. Przyjęto ogólnoakademicki profil kształcenia. Całość prac nad opracowaniem programów i wdrażania KRK zakończyły uchwała Rady Wydziału z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie efektów kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe i bezpieczeństwo wewnętrzne oraz uchwała Senatu nr 22/2012 z dnia 23 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów realizowanych na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich.

Programy kształcenia na rok akademicki 2013/2014 zostały zatwierdzone uchwałą Rady Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich z dnia 28 czerwca 2013 r.

W opracowaniu programów kształcenia oraz dostosowaniu efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy biorą udział pracownicy dydaktyczni, studenci kierunku oraz interesariusze zewnętrzni.

2) Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

ZO dokonał analizy merytorycznej efektów kierunkowych, ich klarowności oraz jednoznaczności semantycznej i uznał, że spełniają one wymagania poprawności i czytelności, a tym samym pozwalają na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji. Opracowane efekty kształcenia są konsekwencją przyjętej koncepcji kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz wyrazem działań rozwojowych podejmowanych przez władze Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich oraz AMW. Liczba zaprogramowanych efektów jest dydaktycznie racjonalna i możliwa do osiągnięcia. Skala trudności efektów jest wyważona i możliwe jest osiągnięcie wszystkich efektów na akceptowalnym poziomie z uwzględnieniem możliwości najłabszych studentów. Kierunkowe, modułowe oraz przedmiotowe efekty kształcenia tworzą spójny układ efektów połączonych merytorycznie zasadą wynikania i ukonkretnienia efektów od obszarowych do przedmiotowych. Zdaniem studentów efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały, a metody ich walidacji są sprawdzalne. Program studiów i efekty kształcenia są dostępne studentom na stronie internetowej Wydziału. Opis efektów kształcenia jest upubliczniony przez zamieszczenie ich w Internecie i na tablicy ogłoszeń na terenie Uczelni. Studenci są z nimi zapoznawani na pierwszych zajęciach z poszczególnych przedmiotów. W przypadku jakiegokolwiek niejasności prowadzący zajęcia udziela studentom dodatkowych objaśnień.

3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Proces oceny efektów kształcenia, w tym dyplomowania, został ustalony w „Regulaminie studiów Akademii Marynarki Wojennej” przyjętym uchwałą Senatu AMW nr 21/2012z dnia

23 kwietnia 2012r. Regulamin realizacji prac dyplomowych” przyjęty uchwałą Rady Wydziału z dnia 26.10.2012r.

Podstawowym aktem wewnętrznym w Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni opisującym sposób weryfikacji i oceny efektów kształcenia jest Regulamin studiów. Zgodnie z ww. regulaminem okresem zaliczeniowym jest semestr. Realizowane przedmioty kończą się zaliczeniem lub egzaminem. Wszystkie formy zajęć przewidziane planem studiów podlegają zaliczeniu na ocenę. W Uczelni obowiązuje 6-stopniowa skala ocen: od oceny „niedostateczny” (2,0) do oceny „bardzo dobry” (5,0). Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej ze wszystkich przedmiotów przewidzianych w planie studiów.

Informacje dotyczące sposobów weryfikacji efektów kształcenia oraz kryteria ocen są zamieszczone w sylabusach przedmiotów, rozkładach zajęć na semestr oraz podawane do wiadomości studentów na początku semestru przez nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za dany przedmiot. Informacje te dostępne są również na stronie internetowej Uczelni. Ponadto każdorazowo przed rozpoczęciem semestru wykonywany jest plan kolokwiów i sprawdzianów oraz plan konsultacji w semestrze, a przed sesją sporządzany jest plan egzaminów. Każdy nauczyciel akademicki udziela studentom konsultacji. Zbiorczy plan terminów konsultacji jest umieszczany na tablicy ogłoszeń Wydziału oraz na stronie internetowej. Zaliczanie przedmiotu nie objętego egzaminem dokonywane jest na podstawie aktywności studenta na zajęciach, pozytywnych wyników bieżącej kontroli wiadomości, umiejętności i kompetencji społecznych oraz oceny prac wynikających z programu zajęć (np. sprawdziany, projekty, testy, kolokwia zaliczające). Warunkiem przystąpienia do sesji zaliczeniowej jest uzyskanie zaliczeń ze wszystkich form realizowanego przedmiotu, z którego w danym semestrze przewidziany jest egzamin. Egzamin (ustny lub pisemny bądź przy zastosowaniu obu tych form) jest sprawdzianem stopnia opanowania przez studenta zdefiniowanych dla danego przedmiotu efektów kształcenia. Student zobowiązany jest do składania egzaminów w terminach ustalonych przez nauczyciela odpowiedzialnego za dany przedmiot i podanych do wiadomości studentów nie później niż siedem dni przed terminem zakończenia zajęć w semestrze. Studentowi przysługuje prawo do dwóch terminów poprawkowych zaliczenia i jednego terminu poprawkowego egzaminu przedmiotu studiów. Na uzasadniony wniosek studenta dyrektor instytutu lub katedry może wyrazić zgodę na komisyjną weryfikację oceny, ustalając skład komisji. Na wniosek studenta Dziekan może wyrazić zgodę na przeprowadzenie egzaminu komisyjnego, powołując komisję. Ocena zaliczenia lub egzaminu komisyjnego jest ostateczna.

Oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188).

Podobnie w wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego (protokoły egzaminu dyplomowego, opinie i recenzje prac dyplomowych).

ZO przeprowadził analizę i ocenę systemu weryfikacji efektów kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku bezpieczeństwo narodowe o profilu ogólnoakademickim w kontekście wymogów Krajowych Ram Kwalifikacji. System

weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów kształcenia odbywa się przede wszystkim na poziomie poszczególnych przedmiotów.

Opracowane w kartach przedmiotów/sylabusach efekty przedmiotowe mają przypisany im zakres sposobów weryfikacji: „obecność na zajęciach, dyskusja, kolokwia, prezentacje multimedialne, projekty, referaty, prace pisemne, wejściówki, zaliczenie na ocenę (ustne, pisemne), egzamin (ustny, pisemny)”. Przewidziano również rubrykę „Forma zaliczenia przedmiotu”, w której wykładowca programuje użycie metod ewaluacji do oceny zakresu i poziomu osiągniętych przedmiotowych efektów kształcenia, formułuje kryteria składowe oceny oraz wagę.

Zawarte w sylabusach do przedmiotów preferowane przez wykładowców sposoby i metody ewaluacji osiągnięć studentów oraz weryfikacji efektów kształcenia w wystarczającym stopniu korespondują merytorycznie i metodycznie z zaprogramowanymi dla przedmiotu efektami kształcenia.

Analiza sylabusów dokonana przez ZO pozwala na wniosek, że mogą stanowić dogodne narzędzie dydaktyczne do realizowania przedmiotowych treści kształcenia oraz sprzyjać precyzyjnemu weryfikowaniu zaprogramowanych efektów kształcenia.

Zasady oraz formy odbywania i zaliczenia praktyk określone są w „Regulaminie praktyki zawodowej studentów studiów stacjonarnych/niestacjonarnych pierwszego stopnia na rok akademicki 2013-2014”. Dokument jest dostępny studentom na stronie internetowej Wydziału.

Studenci poszukują miejsca praktyk samodzielnie po konsultacji z wydziałowym opiekunem praktyk, czy też korzystając z pośrednictwa Biura Karier AMW. Przy wyborze miejsca praktyk studenci powinni zwrócić uwagę na jego zgodność z kierunkiem studiów. Na stronie internetowej Wydziału publikuje się wykaz 14 instytucji, z którymi Uczelnia podpisała stosowne porozumienia o odbywaniu praktyk zawodowych przez studentów kierunku bezpieczeństwo narodowe. Dostępne są tam również inne niezbędne dokumenty, takie jak skierowanie, umowa o praktykę, zaświadczenie itp.

Weryfikacji efektów kształcenia dokonuje się również poprzez praktyki zawodowe. Dokonuje jej opiekun merytoryczny w miejscu odbywania praktyki oraz kierownik praktyk Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich. Jego zadaniem jest zebranie potwierdzenia odbycia praktyk zawierającego ich ocenę. Ocena praktyki jest istotnym uzupełnieniem metod weryfikacji efektów kształcenia w zakresie nabytych przez studenta umiejętności i kompetencji społecznych. Rozliczenie praktyk polega na przedstawieniu kierownikowi praktyk zaświadczenia o zrealizowaniu praktyki z oceną i opinią. Kierownik danej instytucji lub wyznaczony przez niego pracownik wystawia studentowi zaświadczenie za całokształt działalności prowadzonej podczas praktyki. Zaświadczenie należy dostarczyć osobiście wraz indeksem do kierownika praktyk w wyznaczonym przez niego terminie. Terminy spotkań są zamieszczane na tablicy ogłoszeń Dziekanatu. Zaliczenie praktyki dokonywane jest na podstawie wpisu do indeksu. Wpisu dokonuje nauczyciel akademicki upoważniony przez dziekana Wydziału. Prawidłowo wypełniona dokumentacja z uwzględnieniem zawartych treści potwierdza uzyskanie zakładanych efektów kształcenia.

Kolejnym sposobem potwierdzania efektów kształcenia, w tym efektów końcowych jest proces dyplomowania.

Władze Wydziału przedstawiły zasady dyplomowania oparte na „Regulaminie realizacji prac dyplomowych” przyjęty uchwałą Rady Wydziału z dnia 26.10.2012r. Regulamin zawiera

zbiór zasad oraz wskazówek pisania i redagowania prac magisterskich i licencjackich na kierunkach prowadzonych na Wydziale. W Regulaminie ustalono, że „Praca dyplomowa jest najważniejszą samodzielną pracą studenta kończącą cykl dydaktyczny i powinna wykazywać jego wiedzę i umiejętności w zakresie realizowanego kierunku studiów, a także być zgodna z kierunkiem i specjalnością studiów”. Regulamin formułuje następujące wymagania: „Praca dyplomowa powinna stanowić samodzielne rozwiązanie przez autora problemu o charakterze koncepcyjnym lub badawczym oraz winna wykazywać jego wiedzę i umiejętności w zakresie nauk o bezpieczeństwie określonych stosownymi efektami kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe i bezpieczeństwo wewnętrzne. Praca dyplomowa potwierdza także umiejętności w zakresie wypowiedzi pisemnej, redagowania i edycji tekstu naukowego, oraz odpowiedniego zastosowania naukowych metod badawczych”. W regulaminie określono również różnice między pracą licencjacką i magisterską oraz zasady oceniania prac dyplomowych, co pozwala uznać, że wymagania zostały odpowiednio wystandaryzowane. O dopuszczeniu pracy do obrony decyduje promotor na podstawie pozytywnej ewaluacji następujących cech pracy dyplomowej: systematyczność wykonywania pracy, umiejętność korzystania z literatury, poprawność i poziom rozwiązania problemów, poprawność językową oraz stronę edycyjną pracy.

Tematy prac dyplomowych zatwierdza Rada Wydziału. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz recenzent.

Recenzenci prac dyplomowych korzystają z opracowanego uniwersalnego dla prac licencjackich i magisterskich wzorca oceny prac dyplomowych. Recenzent pracy dyplomowej powinien ocenić następujące kwestie: zgodność treści pracy z tematem, układ pracy, merytoryczna ocena, poziom oryginalności i samodzielności, dobór i wykorzystanie źródeł, poprawność języka i styl pisarski, redakcja i edycja pracy, sposób wykorzystania pracy, koncepcja metodologiczna, ogólna ocena. Recenzent wypełnia druk zaznaczając właściwe odnośniki wg zasady jednokrotnego wyboru poza wskazaniem spełnienia kryteriów oceny w punkcie Koncepcja metodologiczna, w którym można i należy wypełnić wszystkie wskazania, tj. określono obszar badań, zdefiniowano problem badawczy, postawiono hipotezy, trafnie dobrano metody badawcze. Kryteria oceny w tym aspekcie nie są w pełni zgodne z wymogami „regulaminu realizacji prac dyplomowych”, w którym sformułowano ponadto inne jeszcze wymogi metodologiczne dla pracy dyplomowej: cel pracy i uzasadnienie tematu.

Zdarza się, że Promotorzy i Recenzenci wypełniają opinię/recenzję pracy dyplomowej bez należytej staranności oceny pracy. Najczęściej ma to miejsce podczas oceny spełnienia wymagań kryterium „Koncepcja metodologiczna”.

Kryteria oceny zawarte w przedmiotowym wzorcu oceny pracy dyplomowej nie korespondują właściwie z określonymi w „Regulaminie realizacji prac dyplomowych” wymaganiami dla prac dyplomowych, co może utrudniać weryfikację osiągniętych w procesie dyplomowania efektów kształcenia.

W przypadku negatywnej oceny decyzję o dopuszczeniu studenta do obrony podejmuje Dziekan po uzyskaniu pozytywnej oceny wystawionej przez dodatkowego recenzenta. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i odbywa się przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Dziekana.

Celem egzaminu dyplomowego jest stwierdzenie stopnia opanowania przez studenta efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji społecznych zdefiniowanych w standardzie kształcenia. Wynik egzaminu dyplomowego

określa komisja egzaminacyjna na podstawie średniej ocen z odpowiedzi udzielonych przez egzaminowanego oraz ocen wyrażonych w opinii i recenzji pracy dyplomowej.

Zdaniem studentów oceny są dobrze wystandaryzowane, sposób ich wystawienia przejrzysty i obiektywny. Opisy efektów kształcenia są powszechnie dostępne dla studentów (on line). Informacje o warunkach zaliczenia są ogólnodostępne na stronach poszczególnych przedmiotów oraz przedstawiane są na początku semestru. Są one również przedstawiane na pierwszych zajęciach w semestrze przez prowadzącego je nauczyciela akademickiego.

W ocenie ZO system oceny efektów kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe prowadzonym w Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich AMW obejmuje wszystkie kategorie efektów (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). Procedury i narzędzia oceny są oparte na zasadzie konsekwencji metodycznej i korespondencji merytorycznej w sposobach weryfikacji efektów na poszczególnych etapach kształcenia.

Władze Wydziału deklarują, że w ramach zarządzania kierunkiem odbywa się proces śledzenia zjawiska i przyczyn odsiewu studentów na poszczególnych latach studiów. W roku akademickim 2012/2013 w sumie zostało skreślonych bądź też zrezygnowało 189 studentów, z czego:

- 83 studentów na studiach niestacjonarnych (50 – I stopień; 33- II stopień)
- 106 studentów na studiach stacjonarnych (60- I stopień; 46- II stopień)

Skreślenia wynikają głównie z takich powodów jak: brak zaliczeń semestrów, rezygnacja, brak obrony (skreślenia po ostatnim roku studiów I i II stopnia). Władze Wydziału prowadzą aktualnie badania czy system weryfikacji efektów jest wrażliwy na badanie powyższego zjawiska.

Obudowę prawną i organizacyjną w zakresie przyjętych w Uczelni działań dotyczących budowania programów kształcenia należy uznać za prawidłową. Przyjęto właściwe procedury weryfikacji i walidacji oraz metody oceny efektów kształcenia i ich wdrażania.

- 4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Władze Wydziału deklarują, że podejmują działania na rzecz monitorowania losów absolwentów kierunku bezpieczeństwo narodowe współpracując z uczelnianym Biurem Karier. Śledzenie losów absolwentów odbywa się przede wszystkim na poziomie uczelnianym. Biuro Karier powołane zostało decyzją Rektora-Komendanta AMW z dnia 01.10 2012 roku i umiejscowione w pionie Prorektora ds. Kształcenia. Absolwent otrzymuje do akceptacji formularz zgody na udział w badaniu ankietowym dot. monitorowania kariery zawodowej absolwenta AMW. W tym dokumencie informuje się Absolwenta, że Biuro Karier AMW rozpoczyna realizację zadania wynikającego z art. 13a ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, jakim jest monitorowanie karier zawodowych swoich absolwentów — po trzech i pięciu latach oraz dodatkowo po pół roku od dnia ukończenia studiów. „W związku z tym zwracamy się do Państwa z prośbą o wyrażenie zgody na udział w tym badaniu, którego celem jest poznanie sposobu kształtowania się Państwa kariery zawodowej”. Ankietę wysyła się drogą elektroniczną po 6 miesiącach od daty ukończenia studiów. Jest też zamieszczona na stronie internetowej Akademickiego Biura Karier AMW i możliwa do pobrania. Władze Uczelni deklarują, że badanie ma charakter poufny i uzyskane informacje posłużą jedynie do utworzenia odpowiednich zestawień statystycznych.

ZO poddał analizie treść i funkcjonalność ankiety stosowanej AMW. Ankieta zawiera pytania dotyczące m.in. następujących kwestii: *ukończony kierunek studiów; specjalność,*

poziom studiów, forma studiów, plany dotyczące dalszej edukacji; informacje dotyczące dotychczasowego zatrudnienia; miejsce zamieszkania, plany zamieszkania, plany migracyjne, dodatkowe uwagi. Funkcjonalność ankiety w zakresie badania losów (karier) absolwentów oraz dostosowania efektów kształcenia do oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy) jest niewystarczająca z powodu braku możliwości pozyskania informacji o faktycznej drodze i karierze zawodowej absolwenta w kontekście uzyskanych efektów kształcenia.

Treść ankiety i procedury realizowane przez uczelniane Biuro Karier były przedmiotem analizy Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz sformułowano w czerwcu 2013r. wniosek: „W związku z koniecznością ściślejszej korelacji kształtowania programów kształcenia poprzez badanie opinii i sądów absolwentów kierunków realizowanych przez Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich Rada rekomenduje władzom Wydziału podjęcie działań optymalizujących kształcenie skierowane na potrzeby rynku.” Decyzją Dziekana Wydziału z dnia 05.07.2013r. powołano zespół ds. budowy relacji z absolwentami kierunków realizowanych przez Wydział z zaleceniami m.in. opracowania katalogu narzędzi badania losów absolwentów, procedury śledzenia absolwentów w służbach związanych z bezpieczeństwem narodowym oraz procedur śledzenia absolwentów zatrudnionych w cywilnej sferze funkcjonowania państwa. Zobowiązano kierownika zespołu do przedstawienia do końca roku 2013 projektów narzędzi badania losów absolwentów.

Władze Wydziału dążą do opracowania procedur, które umożliwią uzyskanie informacji o planach edukacyjnych i sukcesach zawodowych absolwentów Wydziału, określenie sytuacji, w jakiej znajdują się absolwenci na rynku pracy, pozyskanie informacji z otoczenia gospodarczo – społecznego absolwenta poszukującego pracy, które można wykorzystać do optymalizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Efekty badań mają dostarczyć szczegółowych informacji na temat wymagań współczesnego rynku pracy znajdującego się w otoczeniu społeczno-gospodarczym Uczelni.

Załącznik nr 4. Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Prace etapowe poszczególnych zajęć wskazują związek z kierunkiem studiów oraz przedmiotem, na którym zostały realizowane. Weryfikują treści i zakładane efekty kształcenia.

Prace dyplomowe nawiązują do kierunku kształcenia oraz oferowanych specjalności. Stwierdzono jednakże przypadki nie spełniania wymogów metodologicznych pracy dyplomowej i braku reakcji promotora i recenzenta w opiniach i recenzjach. W tym kontekście można uznać wystawione oceny za nieco zawyżone. W pracach często dominuje narracja o charakterze deskryptywnym, co w wielu przypadkach zbliża prace, także poprzez specyfikę ujęcia chronologicznego problemu, do prac historycznych.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zaprogramowane efekty kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, na kierunku bezpieczeństwo narodowe o profilu ogólnoakademickim są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji. Liczba zaprogramowanych efektów, ich konstrukcja formalna i merytoryczna są poprawne. Efekty wskazane przez Uczelnię odniesiono do obszaru kształcenia nauk społecznych, zaleca się skorygowanie katalogu/zbioru dziedzin i dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano wnioskowany kierunek

studiów, tak aby był zgodny z dziedzinami i dyscyplinami naukowymi, do których, w warstwie merytorycznej, odnoszą się przyjęte przez Uczelnię kierunkowe efekty kształcenia. Kierunkowe efekty kształcenia opracowane przez Uczelnię cechuje oryginalność ujęcia merytorycznego, a ich zakres i skala trudności jest adekwatna do deklarowanego poziomu kwalifikacji studiów pierwszego i drugiego stopnia. Efekty są merytorycznie odpowiednie do ogólnoakademickiego profilu kształcenia.

- 2) Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały dla studentów, podobnie jak metody ich walidacji oraz są sprawdzalne. W przypadku jakiegokolwiek niejasności prowadzący zajęcia na samym początku semestru udziela studentom dodatkowych objaśnień.
- 3) System oceny efektów kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe obejmuje wszystkie kategorie efektów (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). Procedury i narzędzia oceny są oparte na zasadzie konsekwencji metodycznej i korespondencji merytorycznej w sposobach weryfikacji efektów na poszczególnych etapach kształcenia.
- 4) Funkcjonalność ankiety oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy) są niewystarczające (częściowa) z powodu braku możliwości pozyskania wiarygodnych informacji o faktycznej drodze i karierze zawodowej absolwenta w kontekście uzyskanych efektów kształcenia, które można byłoby wykorzystać do optymalizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

ZO oceniał program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe, w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2010/2011 (opracowany wg standardów kształcenia) na poziomie studiów I i II stopnia, w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Program studiów realizowany w cyklu kształcenia od roku akademickiego 2010/2011, na poziomie I stopnia, opracowany jest zgodnie z wymogami opartymi na standardach kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe stanowiących załącznik nr 10 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz.U. 2007.164.1166).

Przyjęta punktacja ECTS (1 punkt ECTS za 25 godzin pracy/nauki studenta) jest zgodna z wymogami prawa w układzie przedmiotowym (rozkład pracy studenta), semestralnym (30 punktów ECTS w semestrze) oraz dla całości programów kształcenia (180 punktów ECTS dla studiów I stopnia oraz 120 punktów ECTS dla studiów II stopnia). Prawidłowo przydzielono również liczbę punktów ECTS za praktyki zawodowe (144 godzin – 6 punkty ECTS).

Władze Wydziału wskazały tylko jeden obszar kształcenia – obszar nauk społecznych, nie określiły więc proporcji punktów ECTS wg, obszarów kształcenia.

Studia trwają 6 semestrów i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. Program studiów jest zgodny ze standardami kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe na poziomie studiów I stopnia. Do realizacji przewidziano 2325 godzin

dydaktycznych oraz 6 tygodni praktyk zawodowych do realizacji w instytucjach, które prowadzą działalność zgodną z kierunkiem studiów. Studenci w trakcie całych studiów uzyskują 187 punktów ECTS. Po zamknięciu cyklu kształcenia w roku akademickim 2013/2014 program studiów wg standardów przestanie obowiązywać.

Program studiów na poziomie II stopnia opracowany zgodnie z wymogami opartymi na standardach kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo przestał już obowiązywać.

Program studiów na poziomie studiów I stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej realizowany jest w sześciu semestrach (trzy lata), a na studiach II stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej – w ciągu 4 semestrów (dwa lata). Rok akademicki rozpoczyna się 1 października, a kończy się 30 września i składa się z dwóch semestrów zimowego i letniego. Każdy semestr składa się z nie więcej niż 15 tygodni zajęć dydaktycznych, przy czym w ostatnim semestrze zajęcia dydaktyczne planuje się do 30 kwietnia. Na studiach niestacjonarnych przewiduje się nie więcej niż 10 zjazdów w semestrze. Zajęcia rozpoczynają się o godzinie 08.00 i trwają do godziny 20.45, w zależności od potrzeb organizacyjnych. Godzina lekcyjna trwa 45 minut, przerwa między zajęciami 15 minut i 30 minut po 7 godzinie zajęć. Po zakończeniu semestru następuje sesja egzaminacyjna trwająca 2 tygodnie. Ostateczny termin uzyskania zaliczeń i składania egzaminów w semestrze zimowym upływa 15 marca, a w semestrze letnim 15 października. Termin podstawowy składania prac dyplomowych ustalono do 31 maja, a obrony prac dyplomowych od 1 czerwca do 15 lipca.

W ocenie ZO wyżej wspomniane plany i programy studiów spełniają podstawowe wymogi określone w standardach kształcenia i mogą zapewnić osiągnięcie celów kształcenia.

Wizytowany kierunek studiów uzyskał w 2008r. ocenę pozytywną (bez uwag) Państwowej Komisji Akredytacyjnej.

Program studiów realizowany w cyklu kształcenia od roku akademickiego 2012/2013, na poziomie I stopnia, opracowany jest zgodnie z wymogami KRK. Studia trwają 6 semestrów i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. W programie studiów przewidziano 2757 godzin dydaktycznych, w tym 144 godziny praktyk zawodowych. Studenci, realizując program kształcenia, uzyskują 180 punktów ECTS. W programie studiów wyodrębniono 4 moduły przedmiotowe: przedmioty kształcenia ogólnego – 26 punktów ECTS; przedmioty podstawowe – 26 punktów ECTS; przedmioty kierunkowe – 40 punktów ECTS; przedmioty specjalnościowe – 75 punktów ECTS. Ponadto, seminarium dyplomowe i praca dyplomowa 7 punktów ECTS, oraz praktyka zawodowa – 6 punktów ECTS. Na studiach I stopnia student ma prawo wyboru przedmiotów kształcenia o wartości 48,8% całkowitej punktacji ECTS.

Program studiów na poziomie II stopnia realizowany w cyklu kształcenia od roku akademickiego 2012/2013 opracowany jest zgodnie z wymogami KRK. Studia trwają 4 semestry i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra. Na realizację zajęć dydaktycznych przewidziano 1386 godz. w formie studiów stacjonarnych. Realizując program studiów student uzyskuje 120 punktów ECTS. W programie studiów II stopnia wyodrębniono 3 moduły kształcenia: przedmioty podstawowe – 26 punktów ECTS; przedmioty kierunkowe – 50 punktów ECTS; przedmioty specjalnościowe – 33 punkty ECTS. Ponadto, seminarium dyplomowe i praca dyplomowa 11 punktów ECTS.

Na studiach II stopnia student ma prawo wyboru przedmiotów kształcenia o wartości 36,6% całkowitej punktacji ECTS w postaci modułów kształcenia do wyboru.

W ocenie ZO sekwencja przedmiotów w modułach i semestrach jest prawidłowa i zapewnia ciągłość kształcenia na kierunku oraz postęp w indywidualnym rozwoju studenta. Moduły do wyboru pozwalają na specjalizację kształcenia w jego oferowanych formach.

W ocenie ZO wymiar praktyk studenckich, termin realizacji oraz charakter podmiotów przyjmujących studentów do odbycia praktyk zawodowych może sprzyjać uzyskaniu dużej wiedzy i umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych studentom kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz wzmacniać ich konkurencyjność na rynku pracy. ZO uznaje system kształcenia za wystarczająco spójny w relacji między zaprogramowanymi efektami kształcenia dla kierunku a programem praktyk, efektami określonymi dla tych praktyk oraz sposobami weryfikacji tych efektów. System kontroli i zaliczania praktyk zorientowany jest na potwierdzenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

ZO analizował rozwiązania w zakresie indywidualizacji procesu kształcenia, wynikający z Regulaminu studiów (§13 i 14), w tym kształcenia studentów niepełnosprawnych (§11 ust. 2 i 3). Regulaminu studiów przewiduje indywidualny plan studiów i program kształcenia oraz indywidualną organizację studiów). Studenci w uzasadnionych przypadkach mogą studiować w trybie Indywidualnego Programu Studiów (IPS) oraz Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). Studenci, którzy łączą studiowanie z pracą mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia dzięki Indywidualnemu Programowi Studiów (IPS) oraz Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). Mają wtedy możliwość indywidualnego podchodzenia do egzaminów, nie muszą uczestniczyć we wszystkich zajęciach.

Na kierunku bezpieczeństwo narodowe według Indywidualnej Organizacji Studiów studiuje obecnie 14 osób, z czego: w 7 przypadkach jest to związane ze studiowaniem na dwóch uczelniach, w 3 przypadkach związane jest ze studiowaniem na 2 kierunkach w AMW lub na I i II stopniu, 2 przypadki związane są z trudną sytuacją rodzinną, a 2 związane z podjęciem pracy.

Studenci kierunku *Bezpieczeństwo narodowe* mogą brać również udział w wymianie studentów w ramach porozumienia MOSTECH, który umożliwia:

- odbycie semestru studiów w wybranej uczelni;
- studiowanie w ramach indywidualnego programu studiów;
- studiowanie w ramach programu zgodnego z planem nauczania na danym semestrze w uczelni przyjmującej.

Prócz wymiany krajowej w Uczelni wdrożony jest system międzynarodowej mobilności studentów ERASMUS. W ramach programu ERASMUS studenci mogą zrealizować część swojego programu studiów na uczelni w innym kraju biorącym udział w programie. Pobyt w zagranicznej uczelni może trwać od 3 do 12 miesięcy w obrębie tego samego roku akademickiego. Aktualnie Akademia Marynarki Wojennej ma podpisane porozumienia o wymianie studentów z 27 uczelniami europejskimi.

Studenci utalentowani mają do dyspozycji IPS. Ponadto są zachęceni do indywidualnej pracy naukowej, pod opieką pracowników Wydziału; współorganizują konferencje naukowe, a ich prace naukowe są, w całości lub części, publikowane w tomach zbiorowych i/lub czasopiśmie naukowych. Studenci niepełnosprawni (aktualnie studiują na kierunku bezpieczeństwo narodowe dwie osoby z ograniczeniami ruchowymi), poza dostosowaniem bazy, mają do dyspozycji IOS. Do ich możliwości percepcyjnych i ruchowych dobiera się treści kształcenia i modyfikuje formy zaliczeń na poszczególnych przedmiotach.

W ocenie ZO Wydział stosuje właściwe rozwiązania w zakresie indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych lub studentów niepełnosprawnych oferując, poza dostosowaniem bazy dydaktycznej, indywidualny program studiów oraz indywidualną organizację studiów dostosowując do ich możliwości percepcyjnych i ruchowych treści kształcenia i modyfikując formy zaliczeń na poszczególnych przedmiotach oraz indywidualną pracę naukową dla studentów utalentowanych.

W ocenie ZO organizacja procesu kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla poziomu studiów I stopnia opracowanego wg wymogów określonych w standardach kształcenia jest właściwa w kontekście zakładanych celów i może sprzyjać osiągnięciu efektów kształcenia. Proces kształcenia jest poprawnie zorganizowany w świetle wymagań systemu ECTS. Występuje prawidłowa sekwencja przedmiotów i modułów określonych w planie i programie studiów, co sprzyja osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Na wyróżnienie, zdaniem ZO, zasługuje wymiar godzinowy programu kształcenia na studiach stacjonarnych, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, rzetelnie spełniający wymóg realizacji co najmniej połowy programu kształcenia w formie zajęć zapewniających bezpośredni kontakt studentów z nauczycielami akademickimi.

W ocenie studentów, indywidualizacja procesu kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe praktycznie nie występuje. Studenci otrzymują gotowe programy zajęć, zgodnie z którymi prowadzą swoją edukację. Jedynymi możliwościami indywidualizowania ścieżki kształcenia jest wybór dodatkowych przedmiotów poza obowiązkową ścieżką 30 ECTS semestralnie oraz wybór specjalizacji (które to różnią się częścią przedmiotów między sobą). Wyniki analizy przeprowadzonej przez ZO wskazują, że Uczelnia stwarza możliwości indywidualizowania ścieżki kształcenia. Zupełnie innym zagadnieniem jest wola studentów do korzystania z oferowanej propozycji. ZO zalecił władzom Wydziału zbadanie przyczyn i skali pojawiającego się braku satysfakcji studentów.

Wydziały Uczelni współpracują ze sobą w sposób niewystarczający. Począwszy od nieudostępniania między jednostkami bazy dydaktycznej, a na niemożliwianiu wybierania przedmiotów na wydziale innym niż macierzysty kończąc. Ogromny potencjał swobodnego transferu studentów między zajęciami na różnych wydziałach mógłby okazać się bardzo silną stroną Uczelni.

ZO analizował spójność programu i wymiaru praktyk zawodowych studentów, terminu ich realizacji, doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Praktyki zawodowe studenci odbywają w instytucjach związanych z szeroko pojętym obszarem bezpieczeństwa państwa wywodzącymi się zarówno z administracji rządowej oraz samorządowej jak i instytucji z nimi współpracującymi. Wymaganym miejscem odbycia praktyki (wykaz obejmuje 93 podmioty) są instytucje administracji rządowej (jednostki wojskowe, urzędy morskie, straż graniczna, straż pożarna itp.) oraz w podmiotach samorządowych (urzędy gminy, starostwa powiatowe, urzędy marszałkowskie, komisariaty policji), organizacje i instytucje współpracujące z instytucjami i urzędami samorządu terytorialnego, w tym organizacje pozarządowe (NGO). W trakcie praktyki studenci zapoznają się z pracą i funkcjonowaniem instytucji w sposób teoretyczny i praktyczny, tj. podejmując konkretne działania i wykonując czynności w ramach powierzonych im zadań i kompetencji. Praktyka zawodowa jest również ważnym czynnikiem kształtowania postaw i cech osobowości niezbędnych do wykonywania zawodu pracownika

administracji publicznej i ról animatorów życia społecznego. Te funkcje praktyki – poznawcza, kształcąca i wychowawcza – istotnie uzupełniają jej wiodącą funkcję praktyczną.

Realizacja praktyk odbywa się na podstawie indywidualnej umowy zawieranej między AMW w Gdańsku, reprezentowaną przez Dziekana Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich a stroną przyjmującą praktykanta. Władze Uczelni zastrzegają sobie prawo do niepodpisania umowy z podmiotem, który nie gwarantuje tworzenia warunków sprzyjających osiągnięciu zakładanych dla praktyk zawodowych efektów kształcenia.

W ocenie ZO charakter podmiotów przyjmujących studentów do odbycia praktyk zawodowych może gwarantować uzyskanie dużej wiedzy i umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych studentom kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz sprzyjać ich konkurencyjności na rynku pracy. Praktyka zawodowa może umożliwić studentom skuteczne i praktyczne przygotowanie do podjęcia i wykonywania pracy w instytucjach samorządowych, NGO i innych placówkach działających w obszarze przestrzeni publicznej.

Organizacja praktyk oraz procesu kształcenia nie budzi żadnych zastrzeżeń. Regulamin praktyk jest dla studentów w pełni zrozumiały i wymusza na nich odbywanie praktyk zgodnych z kierunkiem studiów.

Proces kształcenia na kierunku zapewnia realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla poszczególnych modułów kształcenia (przedmiotów, grup przedmiotów oraz praktyk zawodowych).

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

ZO dokonał oceny czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Oceny dokonano analizując treści kierunkowych, modułowych i przedmiotowych efektów kształcenia, matrycy efektów i modułów kształcenia, programu studiów oraz sylabusów przedmiotów.

ZO uznaje, że programy kształcenia będące przedmiotem oceny zawierają prawidłowo dobrane treści kształcenia, adekwatne do zakładanych kierunkowych efektów kształcenia formy zajęć dydaktycznych i odpowiednie metody kształcenia w ramach przedmiotów. Może to sprzyjać osiągnięciu efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu, w tym modułu przedmiotów do wyboru, danego poziomu studiów.

W czasie poprzedniej wizytacji programowej nie stwierdzono żadnych uchybień w tym zakresie.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ – wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Organizacja procesu kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla poziomu studiów I stopnia opracowanego wg wymogów określonych w standardach kształcenia jest właściwa w kontekście zakładanych celów i sprzyja osiągnięciu efektów kształcenia. Programy studiów realizowane w cyklu kształcenia od roku akademickiego 2012/2013, na poziomie I i II stopnia, opracowane są zgodnie z wymogami KRK i mogą zapewnić osiągnięcie efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.**

Indywidualizacja procesu kształcenia w pełni odpowiada faktycznemu zainteresowaniu studentów. Organizacja procesu kształcenia jest efektywna, system praktyk właściwie przygotowuje do pracy zawodowej.

- 2) Rozkład kierunkowych efektów kształcenia na moduły na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych jest merytorycznie racjonalny i uwarunkowany specyfiką treści i metodyki kształcenia przedmiotów wykładanych w ramach modułów specjalnościowych. Wszystkie efekty modułowe utrzymują merytoryczną więź z efektami kierunkowymi. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.

Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich (WDiOM), jest podstawową jednostką organizacyjną Akademii Marynarki Wojennej, który posiada bogaty i stabilny potencjał naukowo-dydaktyczny. Na wydziale zatrudnionych jest 9 nauczycieli akademickich z tytułem profesora (20% ogółu nauczycieli), 6 z tytułem doktora habilitowanego (13% ogółu nauczycieli), 19 ze stopniem doktora (42 % ogółu nauczycieli) oraz 11 pozostałych nauczycieli akademickich i pracowników naukowych. Zajęcia prowadzone są przez 15 nauczycieli akademickich, zaliczanych do minimum kadrowego na kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz 55 pozostałych nauczycieli akademickich, którzy prowadzą zajęcia na wizytowanym kierunku. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż część nauczycieli akademickich (11) posiada też bogate doświadczenie zawodowe, co korzystnie wpływa na poziom merytoryczny prowadzonych zajęć na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich na ocenianym kierunku *bezpieczeństwo narodowe*.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawod.	Liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia							
	Ogółem	z tego reprezentujących						
		nauki społeczne					nauki humanistyczne	
		nauki społeczne				nauki prawne	nauki humanistyczne	
		nauki o bezpieczeństwie	nauki o polityce	pedagogika	psychologia	prawo	historia	filozofia
Studia I stopnia								
prof.	10(4)	8(3)					2(1)	
dr hab.	6(2)	5(2)				1(0)		
dr	24(9)	19(8)	1(0)	1(0)	1(0)	2(1)		1(0)

Mgr	21	21						
Studia II stopnia								
prof.	10(4)	8(3)					2(2)	
dr hab.	6(2)	5(2)				1(0)		
dr	24(9)	19(8)	1(0)	1(0)	1(0)	2(1)		1(0)
mgr	21	21						

Prowadzona analiza potencjału naukowo-dydaktycznego w aspekcie możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż **struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich zatrudnionych** na wydziale, ich bogaty dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe oraz wysokie kwalifikacje **wyróżniająco umożliwiają osiągnięcie zdefiniowanych w programie efektów kształcenia** ocenianego kierunku studiów.

- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.

Minimum kadrowe dla ocenianego kierunku studiów zostało określone zgodnie z przepisami prawa: ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243 poz. 1445, z późn. zm.).

Minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia wizytowanego kierunku powinno stanowić, zgodnie z § 15 ust. 1 ww. rozporządzenia, co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Do minimum kadrowego kierunku *bezpieczeństwo narodowe* Wydział zgłosił 15 nauczycieli akademickich, w tym 7 samodzielnych (5 z tytułem naukowym profesora, 2 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego) oraz 8 ze stopniem naukowym doktora (zał. 5).

W oparciu o analizę dokumentacji, do minimum kadrowego zaliczono 7 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych i 8 ze stopniem naukowym doktora.

Analiza dorobku naukowego i kwalifikacji dydaktycznych kadry, zwłaszcza zaliczanych do minimum kadrowego, pozwala stwierdzić, iż nie są one w pełni adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Wynika to z „zachwianego” stosunku nauczycieli akademickich w grupie samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych, reprezentujących dyscyplinę naukową nauki o bezpieczeństwie (4) do dyscypliny historia (3). Ponadto zastrzeżenia budzi trafność przyjętego przyporządkowania nauczycieli akademickich do przedmiotów (w grupie samodzielnych pracowników jak i ze stopniem naukowym doktora), w których efekty kształcenia odnoszą się do dyscyplin naukowych nie w pełni odpowiadającym dyscyplinom naukowym, w których mieści się dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w tych przedmiotach. Podobnie jest w odniesieniu do kadry spoza minimum kadrowego, prowadzących zajęcia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe*. Dla przykładu:

Tytuł, stopień naukowy, imię i nazwisko	Reprezentowana dyscyplina	Przyporządkowany przedmiot
prof. dr hab.	nauki o bezpieczeństwie	Współczesne systemy polityczne
prof. dr hab.	nauki o bezpieczeństwie	Administracja
dr hab.	nauki o bezpieczeństwie	Zarządzanie zespołami ludzkimi
dr	nauki o bezpieczeństwie	Wiedza o państwie i prawie Integracja europejska
dr	nauki o bezpieczeństwie	Współczesne systemy polityczne Międzynarodowe stosunki polityczne
dr	nauki o bezpieczeństwie	Geografia
dr	nauki o bezpieczeństwie	Organizacja i zarządzanie Zarządzanie projektami
dr	Nauki o polityce	Elementy teorii podejmowania decyzji Zasady planowania operacyjnego
dr	pedagogika	Filozofia Psychologia zagrożeń
prof. dr hab.	nauki o bezpieczeństwie	Podstawy logiki Logika
dr	psychologia	Socjologia
dr	nauki o bezpieczeństwie	Organizacja i zarządzanie Zarządzanie projektami Administracja
dr	nauki o bezpieczeństwie	Marketin polityczny
dr	nauki o bezpieczeństwie	Podstawy ekonomii Ekonomia Polityka gospodarcza
dr	filozofia	Psychologia zespołów

Wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w § 13 ust. 2 tj. do minimum kadrowego są wliczani nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy.

Wszyscy nauczyciele akademicki spełniają wymogi zawarte w § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że wszystkie osoby wskazane przez Uczelnię do minimum kadrowego, spełniły warunki art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym.

We wszystkich teczkach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające posiadanie stopni i tytułów naukowych. Nie stwierdzono uwag w zakresie formy zatrudnienia i wymiaru czasu pracy, posiadanych kwalifikacji i dorobku naukowego, wymiaru prowadzonych zajęć dydaktycznych oraz poprawności złożonych oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów ocenianego kierunku spełnia wymagania § 17 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie/ Przy liczebności minimum kadrowego równej 15 oraz liczbie studentów – 902 wynosi $15/902 = 1/60$ przy dopuszczalnym 1:160.

Na podstawie analizy umów o pracę, aktów mianowania i składanych oświadczeń oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż minimum kadrowe charakteryzuje się wysoką stabilnością. Nieliczne zmiany spowodowane są przypadkami losowymi (np. śmierć nauczyciela akademickiego) lub wynikają ze zmiany grupy w minimum kadrowych w wyniku rozwoju naukowego skutkującego uzyskaniem stopnia naukowego profesora lub stopnia naukowego doktora habilitowanego. Zdecydowana większość nauczycieli akademickich jest zatrudniona w uczelni od kilku/kilkunastu lat, a niemal wszystkie umowy o pracę/akty mianowania są zawarte na czas nieokreślony. Na tej podstawie można jednoznacznie stwierdzić, iż Wydział posiada stabilny trzon kadrowy.

Przedmioty specjalnościowe, które mają na celu zdobycie praktycznych umiejętności i kompetencji, obsadzane są w zasadzie (z uwzględnieniem wcześniejszego zastrzeżenia) przez specjalistów z dużym doświadczeniem zawodowym lub stosownym dorobkiem badawczym. Bogaty zasób potencjału naukowo-dydaktycznego, jak też struktura kwalifikacji kadry wydziału powinna umożliwić poprawną obsadę zajęć dydaktycznych i zachować zgodność z określonymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów.

W zakresie ogólnej oceny hospitowanych zajęć, zespół oceniający stwierdza (zał. 6):

- zajęcia były prowadzone na bardzo wysokim poziomie merytorycznym i metodologicznym,
- zajęcia były prowadzone z wykorzystaniem metod aktywizujących studentów,
- prowadzący zajęcia mieli dobry kontakt ze studentami,
- osoby prowadzące zajęcia wykazywały się odpowiednimi kompetencjami,
- podczas wizytacji zajęcia odbywały się zgodnie z rozkładem (punktualne rozpoczęcie i zakończenie),
- frekwencja na zajęciach była dobra.

Sylabusy zawierają niezbędne założenia programowe dla przedmiotów: cele, efekty kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, treści programowe oraz metody dydaktyczne. Zawarte w sylabusach sposoby i metody ewaluacji osiągnięć studentów oraz weryfikacji efektów kształcenia w wystarczającym stopniu korespondują merytorycznie i metodycznie z zaprogramowanymi dla przedmiotu efektami kształcenia.

Wykładowcy prowadzili zajęcia prawidłowo metodycznie i kompetentnie merytorycznie, co sprzyja osiągnięciu zaprogramowanych dla przedmiotów efektów kształcenia.

- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

W Uczelni od 1 października 2012 r. ustanowiony jest Pełnomocnik Rektora – Komendanta ds. rozwoju naukowego nauczycieli akademickich. Pełnomocnik w zakresie powierzonych obowiązków utrzymuje stały kontakt z prorektorem ds. nauki, pełni funkcje konsultacyjne i doradcze w zakresie podnoszenia kwalifikacji naukowych w środowisku nauczycieli akademickich.

Na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich podnoszenie kwalifikacji nauczycieli akademickich oraz zapewnienie rozwoju naukowego wspomagane jest poprzez: konkursowy system zatrudniania, który w swych założeniach przewiduje promowanie najlepszych nauczycieli akademickich, i ich aktywność w zakresie podnoszenia kwalifikacji i zdobywania kolejnych stopni naukowych (w konkursie brane są pod uwagę osiągnięcia naukowe i dydaktyczne oraz wychowawcze i organizacyjne nauczyciela akademickiego), kształtowanie indywidualnego obciążenia dydaktycznego, które sprzyja odbywaniu praktyk i staży naukowych, możliwość ubiegania się o stypendia naukowe, możliwość uczestniczenia w stażach krajowych i zagranicznych. Ponadto realizowane jest stymulowanie nowych kierunków badań naukowych i aplikacji taktyczno-operacyjnych zgodnie z potrzebami Marynarki Wojennej oraz promocja i wspieranie rozwoju młodych kadr naukowo-badawczych.

Ważną kwestią w zakresie wsparcia rozwoju naukowego i podnoszenia kwalifikacji jest prowadzenie studiów doktoranckich, które umożliwiają rozwój naukowy i uzyskiwanie stopnia doktora. Ponadto, w 2012 roku wydział uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, co także wpływa pozytywnie na rozwój naukowy kadry wydziału (Tabela).

Rozwój kadry naukowo – dydaktycznej.			
Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2008/2009	(1)	(1)	
2009/2010	(2)	(1)	
2010/2011	(3)	(1)	
2011/2012	(5)		
2012/2013	(1)	(2)	(4)
RAZEM:	(12)	(4)	(4)

Istotnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi naukowemu jest zaangażowanie nauczycieli akademickich Wydziału w realizację prac naukowo badawczych, pomimo że system motywacyjny AMW nie jest doskonały (w budżecie przeznaczonym na poszczególne prace naukowo badawcze, nie planuje się kosztów osobowych dla członków zespołów - zgodnie z polityką Uczelni).

Podnoszeniu kwalifikacji także sprzyjają organizowane konferencje naukowe krajowe i międzynarodowe, jak też organizowane przez pracowników Wydziału (7-9 konferencji rocznie, z różnych obszarów aktywności naukowej pracowników Wydziału). Ważnym elementem jest też wspieranie procesu wydawniczego i działalności publikacyjnej pracowników wydziału poprzez możliwość publikowania w recenzowanych czasopismach naukowych prowadzonych przez wydział, takich jak *Międzynarodowe Prawo Humanitarne* czy też *Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego*, którym przyporządkowano odpowiednią liczbę punktów parametrycznych (odpowiednio 3 i 4 punkty) oraz w ramach współpracy wydziału z wiodącymi ośrodkami naukowo-dydaktycznymi, którym bliska jest problematyka bezpieczeństwa, do których możemy zaliczyć: Akademię Obrony Narodowej w Warszawie, Wojskową Akademię Techniczną w Warszawie, Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie.

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu na poziomie wyróżniającym.**
- 2) Bardzo bogaty dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, ale i pozostałej, uczestniczącej w procesie dydaktycznym - są w pełni adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia, związanych z danym kierunkiem studiów. Zaleca się jednak skorygowanie planowanej obsady dydaktycznej części przedmiotów tak, aby zajęcia związane z określoną dyscypliną naukową były prowadzone przez nauczyciela akademickiego posiadającego dorobek naukowy w zakresie tej dyscypliny, a zatem żeby został spełniony warunek określony w § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz.1445, z późn. zm.).**
- 3) Wydział prowadzi aktywną i przyjazną politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego oraz wymianę doświadczeń z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą. Należałoby oczekiwać większej partycypacji władz Uczelni w tym procesie.**

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Infrastrukturę dydaktyczną i naukową wydziału tworzą obiekty będące własnością Uczelni, które są wykorzystywane zarówno na potrzeby dydaktyczne i naukowe, jak i logistyczno-bytowe (biblioteka, wydawnictwo akademickie, aule, sale ćwiczeniowe, laboratoria, ośrodki

szkoleniowe, ośrodek sportowy, domy studenckie, stołówka akademicka, bufety, kluby, przychodnia lekarska, itp.).

Zasadniczą bazę lokalową wydziału stanowił budynek nr 9, w którym wydział posiada 23 pomieszczenia. W pomieszczeniach tych realizowane są zajęcia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe*, z czego cztery sale przeznaczone są do remontu. Pomieszczenia dydaktyczne zapewniają jednorazowo 1046 miejsc dla studentów.

Wszystkie wymienione sale wyposażone są: w tablice szkolne białe suchocierne lub kredowe, tablice multimedialne (trzy sale), rzutniki światła dziennego, projektory multimedialne (na wyposażeniu większości sal lub udostępniane z zasobów WDiOM), możliwość zaciemnienia sal, dostęp do sieci internetowej. Wszystkie sale dostosowane są do liczebności poszczególnych grup studenckich. Na podkreślenie zasługują wręcz unikatowy w skali kraju nowoczesny budynek biblioteki głównej (oddany do użytku w 2012). W gmachu znajduje się sala kongresowa na 500 studentów z możliwością podziału na dwie mniejsze, a także dwie aule na 100 miejsc. Wszystkie aule są pełni wyposażone w sprzęt audiowizualny. W pomieszczeniach biblioteki są też stanowiska wyposażone w sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu, do pracy własnej studentów.

Dużym atutem w zakresie wsparcia realizowanego procesu dydaktycznego i osiągnięcia efektów kształcenia na ocenianym kierunku jest pracownia *„Informacyjnych systemów bezpieczeństwa”*, która została oddana do użytku w semestrze letnim roku akademickiego 2012/2013. W skład wyposażenia pracowni wchodzi 20 stacjonarnych stanowisk przeznaczonych dla studentów, jedno stanowisko dla wykładowcy oraz tablica multimedialna. Stanowiska komputerowe współpracują w ramach lokalnej sieci i mają możliwość połączenia z Internetem.

Wszystkie stanowiska wyposażono w oprogramowania biurowe MS Office, zapewniające prowadzenie zajęć w technologiach informacyjnych. W dalszej kolejności planuje się instalację oprogramowania umożliwiającego prowadzenie zajęć z zakresu informacyjnych systemów bezpieczeństwa (PGO, Promień), zarządzania projektami (MS Project) oraz zarządzania kryzysowego (Alaska). Pełna funkcjonalność pracowni zostanie osiągnięta w roku akademickim 2014/2015.

Kolejnym, ważnym elementem infrastruktury dydaktyczno-naukowej w zakresie realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych jest pracownia *„Zintegrowanego Symulatora Dowodzenia i Prowadzenia Działań w Sytuacjach Zagrożeń Militarnych i Pozamilitarnych na Akwenach Morskich”*

Budowany system symulatora będzie składał się z 20 stacjonarnych i 20 przenośnych stanowisk szkolno-treningowych oraz jednego stacjonarnego i jednego przenośnego stanowiska wykładowcy (instruktora) - umożliwiających zarządzanie pracą systemu (razem 42 stanowiska). Wszystkie stanowiska będą współpracowały z serwerem sieciowym w oparciu o wewnętrzną sieć LAN o przepustowości 100Mbit/s, umożliwiającą współpracę poszczególnych jego elementów. Sieć będzie zapewniała łączność przewodową oraz bezprzewodową.

Prowadzenie szkoleń będzie odbywać się pod kontrolą instruktora mającego możliwość podglądu pracy studentów wraz z komunikacją głosową z pokoju dla instruktorów oraz z każdego innego miejsca w sieci LAN. System będzie umożliwiał prowadzenie prezentacji multimedialnych przez instruktora przy użyciu rzutnika multimedialnego i tablicy multimedialnej z własnego stanowiska lub z każdego innego podłączonego do sieci lokalnej.

Konfiguracja sieciowa będzie zapewniała wykonywanie wydruków ze wszystkich stanowisk na drukarce laserowej oraz wydruków wielkoformatowych na ploterze.

Zainstalowane oprogramowanie specjalistyczne (Łeba, PGO, Promień, Alaska) będzie zapewniało wykonywanie przez studentów scenariuszy zadań z zakresu dowodzenia i prowadzenia działań w sytuacjach zagrożeń militarnych i pozamilitarnych na akwenach morskich z wykorzystaniem map cyfrowych. Wdrożenie symulatora umożliwi także prowadzenie badań w zakresie:

- optymalizacji procesu rejestracji zgłoszeń o wystąpieniu zdarzeń o charakterze kryzysowym;
- optymalizacji wykorzystania sił i środków wydzielanych do udziału w akcjach antykryzysowych;
- oceny ryzyka obiektów infrastruktury krytycznej państwa;
- opracowywania prognoz rozwoju sytuacji kryzysowej i oceny skutków ich oddziaływania na środowisko w wybranych rejonach;
- opracowywania mechanizmów obsługi rozkazodawczych dokumentów dowodzenia tworzonych na rzecz organizacji działań antykryzysowych;
- opracowywania mechanizmów obsługi informacyjno-sprawozdawczych dokumentów dowodzenia tworzonych na użytek sił antykryzysowych.

Zakończenie prac montażowo-instalacyjnych planowane jest na koniec listopada 2013 roku. Uruchomienie procesu dydaktycznego nastąpi w semestrze letnim roku akademickiego 2013/2014.

Zbiory Biblioteki Głównej AMW (BG AMW) obejmują wydawnictwa z zakresu problematyki wojennomorskiej, techniki wojskowej, sztuki operacyjnej i taktyki marynarki wojennej, techniki marynarki wojennej, nawigacji morskiej, ratownictwa morskiego, zagadnień związanych z technologią nurkowań, historią marynarki wojennej. W związku z otwarciem nowych - cywilnych kierunków studiów, biblioteka gromadzi także zbiory o tematyce związanej z: pedagogiką obronną, geodezją i kartografią, informatyką, zagadnieniami bezpieczeństwa regionalnego i międzynarodowego. Zbiory Biblioteki Głównej AMW obejmują ponad 179 tysięcy woluminów.

Informatorium Biblioteki Głównej dysponuje czasopismami polskimi, czasopismami zagranicznymi oraz ma dostęp do czasopism on line. Ważnym elementem zbiorów BG AMW są opracowania i publikacje pracowników naukowych i dydaktycznych Akademii. Wydział zwłaszcza w ostatnich latach poszerzył zakres publikacji monograficznych z zakresu bezpieczeństwa narodowego. 47 monografii stanowi efekt realizowanych badań, których wyniki przekładają się na uaktualnianie treści programowych na kierunku bezpieczeństwo narodowe. W stosunku do poprzedniej wizytacji PKA poprawie uległa dostępność do biblioteki, która w roku akademickim 2012/2013 przeniesiono do nowododanego obiektu, a także wydział wzbogacił się dwie pracownie wspomagające jakość kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe. W Informatorium Biblioteki Głównej AMW dostępne jest także wydawnictwo informacyjne pt. „Przegląd Informacyjno-Dokumentacyjny Marynarka Wojenna” („PID MW” - od 1999 roku także w formie elektronicznej).

Ponadto dysponuje ono bazami danych obejmujących zagadnienia sztuki operacyjnej, taktyki, techniki i uzbrojenia sił morskich. Główna baza informacyjno-dokumentacyjna „Marynarka Wojenna” obejmuje ponad 36 tys. pozycji.

Informatorium Biblioteki Głównej nieodpłatnie wykonuje, na potrzeby pracowników, studentów i słuchaczy kursów AMW, tematyczne zestawienia bibliograficzne, które wykonywane są w oparciu o zbiory i katalogi BG AMW oraz polskie zasoby Internetowe (katalogi innych bibliotek, wyszukiwarki, bazy danych). Przy czym zestawienia nie są wykonywane na rzecz przygotowywanych prac dyplomowych (licencjackich, magisterskich, doktorskich itp.).

Biblioteka Główna AMW umożliwia korzystanie ze zdigitalizowanych zasobów oferowanych przez:

- Wirtualna Biblioteka Nauki;
- Pomorska Biblioteka Cyfrowa;
- Baza EBSCO.

Biorąc pod uwagę zaprezentowaną bazę dydaktyczną, zasoby biblioteczne, swobodny dostęp do sieci Internetu zarówno w budynkach akademickich jak i w miejscach odpoczynku, a także w miarę przyjazny i otwarty na bieżące zapotrzebowanie system nabywania interesujących publikacji należy uznać środki jak i narzędzia dydaktyczne za wystarczające do realizacji programu na kierunku bezpieczeństwo narodowe.

Korzystanie z zasobów bibliotecznych poprzedzone jest szkoleniem bibliotecznym prowadzonym przed rozpoczęciem zajęć dydaktycznych przez studentów pierwszych roczników.

Osiągnięcie efektów kształcenia realizowane jest też poprzez praktykę zawodową, organizowaną przez Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich, która jest integralną częścią procesu kształcenia. Odbywa się w instytucjach związanych z szeroko pojętym obszarem bezpieczeństwa państwa wywodzących się zarówno z administracji rządowej oraz samorządowej jak i instytucji z nimi współpracującymi. W trakcie praktyki studenci zapoznają się z pracą i funkcjonowaniem instytucji w sposób teoretyczny i praktyczny, tj. podejmując konkretne działania i wykonując czynności w ramach jej zadań i kompetencji.

Zgodnie z Planem Studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach 1 stopnia w trybie stacjonarnym oraz niestacjonarnym obowiązują praktyki studenckie w wymiarze 150 godzin. Praktyka powinna być zrealizowana na przestrzeni 2 i 3 roku studiów. Student ma obowiązek rozliczenia się z odbytych praktyk do końca VI semestru. W innym wypadku nie uzyskuje absolutorium. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek studenta za zgodą Opiekuna Praktyk WDiOM praktyka może odbyć się w innym terminie, jednak nie później niż przed zakończeniem ostatniego semestru.

Wymaganym miejscem odbycia praktyki są instytucje administracji rządowej (jednostki wojskowe, urzędy morskie, straż graniczna, straż pożarna itp.) oraz w podmiotach samorządowych (urzędy gminy, starostwa powiatowe, urzędy marszałkowskie, komisariaty policji), organizacje i instytucje współpracujące z instytucjami i urzędami samorządu terytorialnego, w tym organizacje pozarządowe (NGO).

Student samodzielnie poszukuje odpowiedniej instytucji zapewniającej odbycie praktyki zawodowej. Realizacja praktyk odbywa się, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu z wybraną przez studenta instytucją. Niemniej uczelnia ma podpisane porozumienia dotyczące praktyk studenckich z instytucjami, których studenci mogą bez problemów odbywać praktyki:

- OBR Centrum Techniki Morskiej
- Urząd Miasta w Gdyni
- Urząd Morski w Gdyni
- Stocznia Marynarki Wojennej

- Stocznia Północna S.A.
- Stocznia Remontowa NAUTA S.A.
- NAFTOPORT
- Morski Oddział Straży Granicznej
- Brygada Lotnictwa Marynarki Wojennej
- 3. Flotylla Okrętów
- Szefostwo Ratownictwa Morskiego Marynarki Wojennej
- Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
- Komenda Miejska Policji w Gdyni
- C. Hartwig Gdynia S.A.

W toku praktyki student uczestniczy w wykonywaniu obowiązków w zakresie podobnym do obowiązującego pracowników placówki. Praktykant ma obowiązek zadbania, by powierzane mu czynności i zadania przyczyniały się do rozwoju jego zawodowych i kierunkowych kompetencji i umiejętności. Jednakże zasadnicze wytyczne do realizacji praktyk są określone w karcie przedmiotu efekty kształcenia i skorelowane z nimi karty zaliczenia praktyk. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że instytucje, w których odbywają praktyki studenci wydziału są dobrze przygotowane do ich realizacji, a także dokładają wszelkich starań, aby praktyki przynosiły prawidłowe efekty wynikające z przyjętych założeń programowych.

W zakresie przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych większość sal dydaktycznych Uczelni mieści się w budynkach podlegających opiece konserwatora zabytków. Każda zmiana funkcji budynków wymaga jego zgody. Mimo tych uwarunkowań udało się wykonać następujące działania znoszące bariery architektoniczne:

- podjazd do auli;
- wyposażenie pomieszczeń sanitarno-higieniczne w wymagane uchwyty i poręcze stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- miejsca postojowe na parkingu;
- zainstalowanie poręczy przy schodach;
- urządzenia ułatwiające poruszanie się osobom z dysfunkcjami narządu ruchu (tzw. schodołaz).

W celu lepszego rozwiązywania problemów studentów niepełnosprawnych Uczelnia nawiązała współpracę między innymi z: *Oddziałem Wojewódzkim PFRON w Gdańsku; pełnomocnikiem prezydenta Gdyni do spraw osób niepełnosprawnych; Stowarzyszeniem Przyjaciół Integracji.*

W nowo powstałych budynkach (np. Biblioteka Główna) oraz w domach studenckich zastosowano rozwiązania znoszące bariery architektoniczne dostosowując je do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

W ocenie studentów, sale dydaktyczne oraz laboratoria są bardzo dobrze wyposażone, co zapewnia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Każda sala dysponuje narzędziami multimedialnymi. Biblioteka spełnia wszelkie wymagania studentów w zakresie literaturowym. Ponadto biblioteka ma podpisane umowy z kilkoma innymi na terenie Trójmiasta, co dodatkowo zwiększa liczbę dostępnych dla studentów woluminów. Część zajęć odbywa się w historycznym budynku Akademii Marynarki Wojennej, co wymagało znacznego wysiłku

finansowego i organizacyjnego władz Uczelni na rzecz spełniania wszystkich najnowszych norm dotyczących przystosowania go do potrzeb osób niepełnosprawnych. Studenci te działania pozytywnie oceniają i doceniają.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ – wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Budynek Wydziału jest całkowicie przystosowany do pełnienia funkcji dydaktycznych. Oceniając kompleksowo infrastrukturę dydaktyczną i naukową, którą może dysponować jednostka, z punktu widzenia możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzenia badań naukowych, zasługuje na ocenę wyróżniającą.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Badania naukowe nauczycieli akademickich Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich, prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku, mieszczą się w zakresie dyscypliny nauki o bezpieczeństwie i nauki o obronności. W ostatnich pięciu lat (2008-2012) zrealizowano 30 tematów badawczych, sfinansowanych łącznie kwotą 504 850 zł oraz 349 050 Euro (w ramach programu Unii Europejskiej European Regional Development Fund CHEMSEA). **W projekcie unijnym bierze udział 17 studentów WDiOM** projekt kończy się w 2014 roku. W efekcie podjętych badań w latach 2008-2012 nauczyciele akademicy Wydziału, opublikowali łącznie - 606 opracowań, byli również organizatorami i współorganizatorami 25 konferencji (2008 - 3, 2009 - 5, 2010 - 6, 2011 - 5, 2012 - 6) z których każda była tematycznie powiązana z ocenianym kierunkiem studiów. Główne problematyka podejmowana w ramach działalności naukowo-badawczej to:

- prognozowanie rozwoju i analizowanie potencjałów sił morskich;
- prawo międzynarodowe ze szczególnym uwzględnieniem prawa morza;
- stosunki międzynarodowe ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa międzynarodowego, międzynarodowych stosunków politycznych i organizacji międzynarodowych;
- systemy wczesnego ostrzegania o zagrożeniach terrorystycznych i reagowania w sytuacjach kryzysowych;
- nowoczesne materiały konstrukcyjne dla systemów bezpieczeństwa;
- regionalny system bezpieczeństwa i ochrony transportu wodnego i środowiska morskiego na obszarze Morza Bałtyckiego bazującego na systemach kontroli ruchu statków (VTS) i automatyzacji identyfikacji statków (AIS);
- ochrona środowiska morskiego;
- prognozowanie kierunków rozwoju taktyki i sztuki operacyjnej sił morskich;
- analizowanie stopnia interoperacyjności sił morskich;
- modelowanie działań sił morskich na morskim teatrze wojennym;
- wdrażanie techniki i technologii komputerowej w procesie dowodzenia;
- symulacyjne badanie efektywności użycia sił morskich.

W roku budżetowym 2013 r. do dyspozycji Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich na prowadzenie 11 statutowych prac naukowo-badawczych jest blisko 280 tys. zł. co związane jest z posiadaniem kategorii B w ocenie parametrycznej jednostek naukowych. Wydział w ramach ostatniej oceny parametrycznej uzyskał kategorię B.

Ponadto, jak przedstawiono wyżej, Wydział wydaje zeszyty naukowe: *Międzynarodowe Prawo Humanitarne* i *Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego*.

Ocena działalności naukowej, w warstwie badań naukowych pozwala stwierdzić, iż istnieje dobre skoordynowanie działalności badawczej z programem kształcenia. Duża część tematów prac naukowo-badawczych wspomaga proces dydaktyczny, a odzwierciedleniem są podręczniki, skrypty, skrypty wykładów i inne opracowania.

Nauczyciele akademicy wydziału, a w tym nauczyciele tworzący minimum kadrowe kierunku bezpieczeństwo narodowe publikują własne wyniki badań w czasopismach krajowych¹ i zagranicznych, co ułatwia dostęp studentów do aktualnej teorii i ułatwia uzyskanie efektów kształcenia kierunkowych, jak też w poszczególnych przedmiotach. Kolejną formą łączenia działalności naukowej z procesem osiągania celów i efektów kształcenia są konferencje w których uczestniczą też studenci lub organizują sami przy wsparciu nauczycieli akademickich.

Istotne miejsce w kształtowaniu postaw studentów, zwłaszcza w zakresie poszukiwania form praktycznego zaznajamiania się z różnymi obszarami bezpieczeństwa jest studenckie Koło naukowe bezpieczeństwa morskiego. Głównym celem działalności Koła jest: poszerzenie i popularyzacja wiedzy na temat szeroko rozumianego bezpieczeństwa narodowego ze szczególnym naciskiem na jego morskie aspekty, a także integracja środowiska studenckiego i akademickiego. Ponadto Koło stawia sobie za cel rozwijanie i poszerzenie wiedzy teoretycznej, jak i umiejętności praktycznych, w zakresie bezpieczeństwa morskiego, poprzez zaangażowanie w badania naukowe i współpracę z organizacjami zajmującymi się problematyką bezpieczeństwa morskiego. Zadania te realizuje dzięki swej aktywności, zwłaszcza w zakresie współorganizowania konferencji naukowych takich jak:

- Konferencja Naukowa Bezpieczeństwo i Obronność SEC & DEF;
- Konferencja MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA“MENA źródłem szans i zagrożeń;
- Międzynarodowe Konferencje CZARNY ŁĄD I ŚWIAT ARABSKI.

W wydziale organizowane są też spotkania, wykłady otwarte z udziałem przedstawicieli instytucji zewnętrznych, tematycznie związanych z bezpieczeństwem narodowym. Koło posiada podpisane porozumienia o współpracy z 6 podobnymi Kołami funkcjonującymi w 5 uczelniach krajowych. W ramach konferencji organizowanych przez Wydział i Koło, studenci publikują (samodzielnie lub z wspólnie z nauczycielami akademickimi) artykuły w wydawnictwach pokonferencyjnych.

---

¹ Ważnym elementem upowszechniającym wyniki prowadzonych badań jest prowadzenie dwóch wydawnictw wydziałowych. Od 2007 roku Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich wydaje *Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego*. Artykuły zamieszczane w „Roczniku” podlegają recenzowaniu. *Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego* znajduje się w wykazie czasopism punktowanych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (4 punkty). Drugim wydawnictwem wydziałowym jest *Międzynarodowe Prawo Humanitarne*, wydawane od 2010 roku (3 punkty). Publikowane w nim artykuły są recenzowane przez kadrę profesorską z kraju i zagranicy. Wydawnictwo znajduje się w wykazie czasopism punktowanych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Ocenę pozytywną współpracy naukowej i badawczej z innymi uczelniami wyznaczają **po pierwsze** - organizowane lub współorganizowane przez WDiOM AMW konferencje naukowe krajowe i międzynarodowe, **po drugie** umowy i porozumienia z uczelniami i instytucjami służące rozwojowi badań naukowych, wymianie doświadczeń dydaktycznych. Realizowane jest to, poprzez wyjazdy studentów i kadry WDiOM do zagranicznych uczelni (od 2012 roku w ramach programu ERASMUS). Ponadto, studenci kierunku *Bezpieczeństwo narodowe* mogą brać udział w wymianie studentów w ramach porozumienia MOSTECH, będącego platformą mobilności studentów między sygnatariuszami porozumienia będącymi polskimi uczelniami publicznymi. Założeniem programu MOSTECH jest wdrożenie procesu bolońskiego, podnoszenie jakości kształcenia i ułatwianie krajowej wymiany studentów. Podsumowują ocenę realizowanych badań naukowych prowadzonych przez wydział w zakresie obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek studiów bezpieczeństwo narodowe należy stwierdzić, że rezultaty badań wykorzystywane są w procesie kształcenia i mają pozytywny wpływ na osiągnięcie efektów kształcenia.

W ocenie studentów, studencki ruch naukowy na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* można określić jako silny. Koło naukowe Bezpieczeństwa Morskiego współorganizuje konferencje i debaty, jego członkowie prezentują swoje prace na konferencjach w całej Polsce (m.in. międzynarodowa konferencja „Czarny Łąd i Świat Arabski”, czy Sec&Def), a prace na wysokim poziomie są publikowane w różnych materiałach. Koło przedstawia Uczelni roczny plan działalności, z którego następnie się sprawozdaje. Uczelnia wspiera organizacyjnie, finansowo i merytorycznie działalność Koła. Znaczna część studentów w ramach swoich prac magisterskich współuczestniczy w badaniach naukowych promotorów.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Badania naukowe prowadzone przez jednostkę mają powiązanie z obszarem kształcenia, a ich rezultaty są wykorzystywane w procesie kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe*. Wyniki prac badawczych były publikowane na konferencjach krajowych i międzynarodowych oraz w różnych wydawnictwach.

Wydział stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej. Koło Naukowe jest laureatem kilku Czerwonych Róż (nagroda dla najlepszych kół naukowych Pomorza). Ruch naukowy wśród studentów jest na bardzo dobrym poziomie.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów

Wydział prowadzi rekrutację na studia cywilne I i II stopnia, na kierunku *Bezpieczeństwo narodowe*, w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym.

Każdorazowo zasady rekrutacji kandydatów oraz limity przyjęć na studia określane są przez Senat AMW (*Uchwała Senatu AMW nr 8 z 2011 roku dotycząca zasad rekrutacji w Akademii Marynarki Wojennej*). Informacje o ofercie dydaktycznej dostępne są w dziekanacie Wydziału, w Uczelnianej i Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, w wydawanym corocznie informatorze dla kandydatów na studia oraz na łamach strony internetowej AMW. Oferta

dydaktyczna prezentowana jest również podczas Targów Edukacyjnych adresowanych do młodzieży szkół średnich oraz podczas Dni Otwartych Uczelni.

Studia I stopnia są skierowane do absolwentów szkół średnich chcących pozyskać użyteczną wiedzę teoretyczną oraz umiejętności praktyczne niezbędne do wywiązywania się z obowiązków na stanowiskach służbowych w instytucjach resortu obrony narodowej, w organach administracji państwowej, zespołach reagowania kryzysowego, społecznych organizacjach ratowniczych, w służbach, inspekcjach i straży oraz firmach związanych z obronnością i gospodarką morską.

Studia II stopnia powstały z myślą o absolwentach I stopnia tego samego kierunku lub kierunków pokrewnych. Skierowane są one również do absolwentów, którzy ukończyli wyższe studia zawodowe z tytułem licencjata lub inżyniera, chcących doskonalić swój profil zawodowy.

Wszystkie czynności związane z kwalifikowaniem kandydatów na studia prowadzone są przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną. Kwalifikacja na studia stacjonarne I stopnia odbywa się na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. Postępowanie rekrutacyjne obejmuje złożenie przez kandydatów wymaganych dokumentów na podstawie, których Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna, po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego, wydaje indywidualne decyzje. Postanowienia Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej są zatwierdzane przez Komisję Rekrutacyjną AMW, która jest jednocześnie organem odwoławczym od decyzji Komisji Wydziałowej.

Kwalifikacja na studia stacjonarne II stopnia odbywa się na podstawie średniej ukończenia studiów I stopnia. O przyjęcie mogą ubiegać się absolwenci studiów I stopnia o identycznym lub pokrewnych kierunkach studiów. Kwalifikacja na studia niestacjonarne I i II stopnia odbywa się na podstawie kolejności składania dokumentów do wyczerpania limitu miejsc. Pierwszeństwo przyjęcia na studia II stopnia posiadają absolwenci tego samego kierunku studiów w AMW. Kandydaci na studia cywilne I stopnia w Akademii Marynarki Wojennej będący laureatami i finalistami olimpiad przedmiotowych szczebla centralnego otrzymują maksymalną liczbę punktów za dany przedmiot.

Zasady rekrutacji na kierunek bezpieczeństwo narodowe na AMW są sformułowane w sposób przejrzysty, nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów, a także zapewniają przyjęcie odpowiednio przygotowanych kandydatów. Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich jest największą jednostką Akademii Marynarki Wojennej, wciąż posiada rezerwy umożliwiające skuteczne nauczanie większej liczby studentów.

- 2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.

Studenci uważają, że studia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe w Akademii Marynarki Wojennej wymagają od nich znaczącego nakładu pracy. Uznali, że punktacja ECTS prawidłowo określa nakład pracy i dobrze oddaje niezbędny czas do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (ogólnych, specyficznych i szczegółowych) dla kierunku *Bezpieczeństwo narodowe*, poziomu kwalifikacji oraz profilu i modułu kształcenia. Sekwencja przedmiotów w opinii studentów jest prawidłowa (z zastrzeżeniem przedmiotu ogólnouczeniowego *Prawo i Państwo* na studiach II stopnia, podczas którego część materiału (prawo) powtarza się z przedmiotem z I roku). Ponadto stwierdzili, że każdy kolejny etap kształcenia wymaga co najmniej dobrego opanowania materiału wcześniejszego etapu. Na kierunku *Bezpieczeństwo narodowe* wadliwy jest system przyznawania ECTS za lektoraty.

Obecnie punkty są dopisywane na koniec cyklu (w 6 semestrze) zamiast być przypisywane studentom po każdym semestrze (co jest zgodne z semestralnym systemem rozliczenia studenta). Władze Wydziału wprowadziły obecny system po konsultacjach z ekspertami bolońskimi, jednak zobowiązały się do zmiany przyznawania punktów ECTS za lektoraty co semestr już od tego semestru.

Wymagania w ocenie studentów są wystandardyzowane. System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na systematyczny proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Procedury walidacji są określane podczas pierwszych zajęć w semestrze, a następnie są skrupulatnie przestrzegane.

- 3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

Władze Wydziału, w ocenie studentów, podejmują działania na rzecz wspierania mobilności studentów, w tym poprzez popularyzację wiedzy na temat systemu ECTS w kraju i za granicą, plan studiów i organizację procesu kształcenia, możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, czy udział studentów w badaniach realizowanych w ramach współpracy z innymi ośrodkami naukowo-dydaktycznymi.

Studenci kierunku *Bezpieczeństwo narodowe* mogą brać udział w wymianie studentów w ramach porozumienia MOSTECH, będącego platformą mobilności studentów między sygnatariuszami porozumienia będącymi polskimi uczelniami publicznymi. Założeniem programu MOSTECH jest wdrożenie procesu bolońskiego, podnoszenie jakości kształcenia i ułatwianie krajowej wymiany studentów. Studia w ramach programu MOSTECH może podjąć student po zaliczeniu drugiego roku studiów oraz 1, 2 i 3 semestru studiów II-go stopnia, zaliczeniu bez braków semestru bieżącego oraz po uzyskaniu zgody Dziekana Uczelni macierzystej na odbycie studiów w innej uczelni. W ramach programu MOSTECH student ma możliwość:

- odbycia semestru studiów w wybranej uczelni;
- studiowania w ramach indywidualnego programu studiów;
- studiowania w ramach programu zgodnego z planem nauczania na danym semestrze w uczelni przyjmującej.

Tryb zaliczenia semestru oparty jest o przyjęty system ECTS. Semestralny program studiów powinien zapewniać uzyskanie 30 punktów ECTS. W przypadku braku 30 punktów ECTS, brakujące punkty należy uzyskać w uczelni macierzystej. Odbyte przez studenta zajęcia wraz z uzyskanymi ocenami potwierdza dziekan wydziału danej uczelni.

Prócz wymiany krajowej, w Uczelni wdrożony jest system międzynarodowej mobilności studentów ERASMUS. W wydziale został powołany wydziałowy koordynator programu ERASMUS, do zadań którego należy organizacja europejskiej i międzynarodowej mobilności, tj.: organizacja całokształtu mobilności począwszy od pozyskiwania i rekomendowania partnerów zagranicznych, rekrutacji i kwalifikacji beneficjentów, organizacji ich pobytu, prowadzenia dokumentacji, aż do rozliczenia działalności (pobytu uczestników). Ponadto wydziałowy koordynator zajmuje się ewaluacją indywidualnych porozumień o programach (LA) oraz decyduje o kursach i uznawaniu ECTS.

W ramach programu ERASMUS studenci mogą zrealizować część swojego programu studiów na uczelni w innym kraju biorącym udział w programie. Pobyt w zagranicznej uczelni może trwać od 3 do 12 miesięcy w obrębie tego samego roku akademickiego. Aktu-

alnie Akademia Marynarki Wojennej ma podpisane porozumienia o wymianie studentów z 27 uczelniami europejskimi. Uczelnia wdrożyła sprawny i dobrze działający system zarządzania wymianą krajową i międzynarodową studentów. Pomimo bardzo atrakcyjnej oferty, zaledwie 34 studentów z niej skorzystało. Może to wynikać z niskiej samooceny zdolności komunikowania się w obcym języku oraz ograniczenia swobody poruszania się. Kolejnym krokiem powinno być zachęcenie studentów do aktywniejszego korzystania z tych możliwości.

- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Studenci bardzo wysoko ocenili system opieki naukowej i dydaktycznej, m.in. ze względu na motywowanie studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia. Za bardzo mocną stroną swojego kierunku uważają doświadczenie wojskowe wykładowców. Ich zdaniem nauczyciele akademicy są idealnym połączeniem dobrych teoretyków z zawodowymi praktykami. Ponadto dostępność pracowników naukowych jest godna pochwały. Studenci podkreślają, że nauczyciele akademicy zawsze mają dla nich czas, chętnie go im poświęcają, także poza godzinami konsultacji.

Baza dydaktyczna Uczelni jest bardzo dobra i pozwala osiągać zamierzone efekty kształcenia. Wysoko ocenili również dostępność i kompletności informacji zawartych w programach poszczególnych przedmiotów (w sylabusach) oraz przydatność zalecanych materiałów dydaktycznych do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia, co wpływa motywująco na osiągnięcie lepszych wyników w kształceniu.

Studenci mają wpływ na dobór promotorów i tematykę pracy dyplomowej. Promotorzy są bardzo zaangażowanymi i pomocni w czasie wykonywania prac dyplomowych, starają się też zaangażować studentów do realizowanych na wydziale prac naukowo-badawczych. Zdarzają się prace dyplomowe realizowane w ramach grantów promotorów.

System opieki socjalnej i materialnej na Uczelni jest przejrzysty i działa sprawnie. Podział środków jest dokonywany przez Prezydium Samorządu Studentów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Tradycyjnie studenci podczas spotkania narzekali na wysokość świadczeń. W ich ocenie są one zbyt niskie, niestety Uczelnia nie ma możliwości samodzielnie zwiększyć funduszu pomocy materialnej.

Uczelnia poprzez swój wojskowy charakter kształtuje postawy społeczne wszystkich studentów, także cywilnych. Duch Uczelni i zasad w niej panujących jest wyczuwalny w procesie kształcenia. Uczelnia ponadto wspiera rozwój zawodowy swoich studentów organizując na jej terenie różnego rodzaju kursy specjalistyczne (m.in. pożarnictwa okrętowego, ratownictwa morskiego itd.), spotkania z armatorami, czy też pomoc w wyrobieniu książeczki marynarskiej. Większość opłat ponosi Uczelnia, pozostawiając studentowi niewielkie koszty związane z administracją.

Dziekanat został dobrze oceniony przez studentów. Studenci postulowali zwiększenie liczby pracowników dziekanatu do obsługi administracyjnej wszystkich studentów Wydziału oraz podjęcie starań władz Uczelni na rzecz poprawy komunikacji miejskiej między kampusem Uczelni, a centrum Gdyni. Mają świadomość, że nie jest to sprawa zależna od Uczelni, jednakże przepełnione linie autobusowe między centrum, a AMW obniżają komfort studiowania.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego – wyróżniająco
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady rekrutacji na kierunek Bezpieczeństwo narodowe na AMW są sformułowane wyróżniająco - w sposób przejrzysty, nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów, a także zapewniają przyjęcie odpowiednio przygotowanych kandydatów. Progi kwalifikacyjne oraz zestawienie właściwych matur dla specyfiki kierunku pozwala dobrać kandydatów o właściwym poziomie kwalifikacji.
- 2) Proces kształcenia jest prawidłowo zorganizowany w świetle wymagań systemu ECTS. Nakład pracy i czas niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – ogólnych, specyficznych i szczegółowych został skalkulowany wyróżniająco. Wymagania w ocenie studentów są wystandaryzowane. Także system oceny osiągnięć studentów zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Procedury walidacji są określane podczas pierwszych zajęć w semestrze, a następnie są skrupulatnie przestrzegane, co zmusza studenta do dokładnego zgłębiania zagadnień specjalistycznych.
- 3) System wymiany międzynarodowej i krajowej umożliwia studentom mobilność w stopniu wyróżniającym. Procedury są przejrzyste i ogólnodostępne. Należy zbadać czemu tak mało studentów korzysta z tych możliwości wymiany.
- 4) Uczelnia i Wydział spełnia kryterium szczegółowe na bardzo dobrym poziomie. Systemy opieki dydaktycznej, naukowej i materialnej, stworzone przez Uczelnię i Wydział dla studentów są skuteczne i systematycznie doskonalone, co sprzyja ich wszechstronnemu rozwojowi. Wydział kształci dobrych specjalistów w zakresie wiedzy o bezpieczeństwie narodowym, którzy potrafią odnaleźć się na regionalnym rynku pracy.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

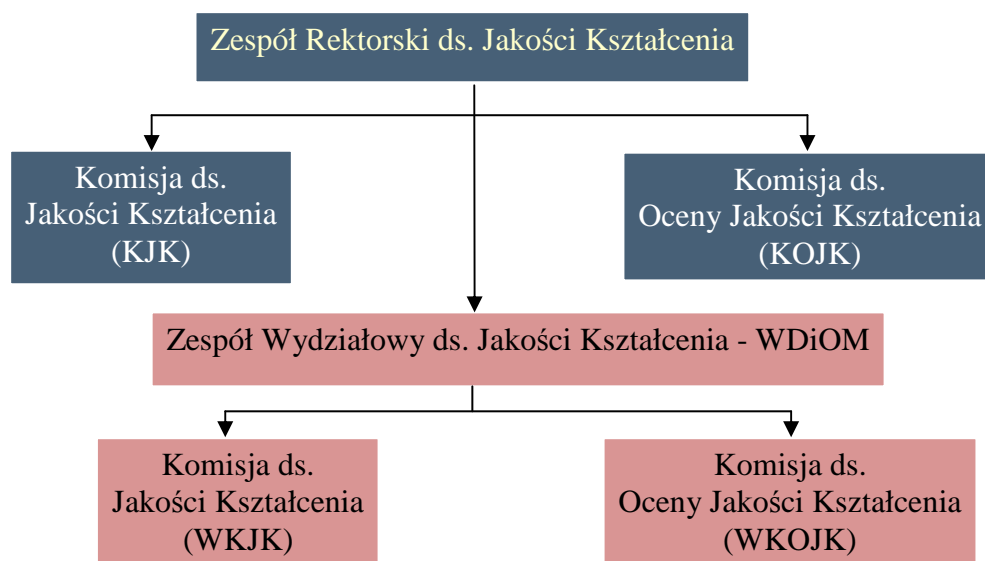
- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte deklaruje stałe podnoszenie jakości świadczonych usług edukacyjnych i prowadzonej działalności naukowo - badawczej w oparciu o sprawne zarządzanie, spełnienie wymagań normy ISO 9001: 2000, wymagań postanowień konwencji międzynarodowych, krajowych przepisów prawa oraz regulacji wewnętrznych. Ma temu służyć m.in. wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

Struktura wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni jest podporządkowana strukturze organizacyjnej uczelni i zachowuje dwa szczeble: uczelniany oraz wydziałowy.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni został wprowadzony decyzją Rektora-Komendanta Akademii Marynarki Wojennej nr 57 z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie utworzenia w Akademii Marynarki Wojennej uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Celem Systemu jest stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia w Akademii, podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry dydaktycznej i naukowej, podnoszenie poziomu wykształcenia absolwentów oraz stałe monitorowanie jakości kształcenia i podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia. Działania Systemu obejmują: analizę zasad rekrutacji i kształcenia, ocenę procesu kształcenia, jego organizację, obsługę, w tym warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych, ocenę

programów kształcenia, planów studiów, analizę efektów kształcenia, badanie mobilności studentów, doktorantów i pracowników, ocenę systemu premiowania wyróżniających się nauczycieli akademickich, pracowników, studentów i doktorantów, ocenę warunków socjalno-bytowych studentów i doktorantów, w tym możliwości uzyskiwania stypendium, sprawdzanie jakości obsługi administracyjnej, badanie kariery zawodowej absolwentów oraz opinii pracodawców w zakresie przygotowania absolwentów do pracy zawodowej, przegląd aktów prawnych regulujących proces kształcenia, sprawy socjalne oraz badania ankietowe studentów, doktorantów i absolwentów poszczególnych form studiów, nauczycieli akademickich, pracodawców oraz pracowników obsługujących proces kształcenia. Struktura USZJK przedstawiona jest na poniższym rysunku.

Rys. Struktura Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w AMW

Na szczęblu Uczelni powołany został Uczelniany Zespół Rektorski ds. Jakości Kształcenia (decyzja Rektora-Komendanta nr 66 z dnia 14 marca 2012 r.), zaś na szczęblu Wydziału działają Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia. Uczelniany Zespół tworzy: Komisja ds. jakości Kształcenia oraz Komisja ds. oceny Jakości Kształcenia. W skład Uczelnianego Zespołu powołanego na okres od 14 marca 2012 r. do 31 sierpnia 2016 r. wchodzi: Przewodniczący Zespołu ds. Jakości Kształcenia, pięciu nauczycieli akademickich powołanych przez prorektora ds. dydaktycznych, reprezentujących różne dziedziny i dyscypliny nauki, w tym co najmniej dwóch posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego, przewodniczący senackiej Komisji ds. Kształcenia, Pełnomocnik rektora-komendanta ds. studentów, pełnomocnik rektora-komendanta ds. STCW, pełnomocnik rektora-komendanta ds. Systemu Zarządzania Jakością, Uczelniany koordynator ds. Systemu ECTS, Uczelniany Koordynator ds. Ankiet, Uczelniany Koordynator ds. Multimedialnych Technik Kształcenia, przedstawiciel studentów wskazany przez Samorząd Studentów Uczelni oraz przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych, wskazani przez rektora-komendanta (obecnie trzech przedstawicieli pracodawców). Do zadań Zespołu należy: opracowanie strategii zapewnienia jakości kształcenia, określenie procedur i polityki zarządzania jakością kształcenia, opracowanie prawnej, merytorycznej i technicznej dokumentacji Uczelnianego

Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, przedstawianie rektorowi-komendantowi propozycji działań mających na celu doskonalenie procesu kształcenia, wsparcie dla działań Wydziałowych Komisji, ciągłe doskonalenie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Obsługę administracyjno-biurową Uczelnianego Zespołu zapewnia Oddział Kształcenia - Biuro ds. Jakości Kształcenia.

USZJK jest narzędziem realizacji strategii AMW w zakresie zapewnienia jakości kształcenia. USZJK opiera się na wspólnym dążeniu przez środowisko akademickie do osiągnięcia najwyższej jakości zajęć dydaktycznych, powiązanej z wysokimi standardami badań naukowych. USZJK to system założeń, celów, narzędzi i procedur związanych z projektowaniem, realizacją, oceną i doskonaleniem procesu kształcenia. W ramach działalności USZJK opracowano cele i zadania systemu. Opracowano zadania dla Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia. Obsługę administracyjno-biurową Uczelnianego Zespołu zapewnia Oddział Kształcenia – Biuro ds. Jakości Kształcenia.

AMW wdrożyła System Zarządzania Jakością zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2009 obejmujący następujący zakres:

- kształcenie studentów w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym na poziomie I i II stopnia oraz na studiach podyplomowych,
- prowadzenie badań naukowych, prac rozwojowych, wdrożeniowych, remontowych, produkcyjnych, projektowanie oraz dostawy systemów, technologii i wyrobów,
- organizowanie oraz prowadzenie kursów specjalistycznych, kwalifikacyjnych i doskonalących, w tym w zakresie działalności objętej postanowieniami Konwencji STCW, oraz kursów językowych.

Uczelnia uzyskała Certyfikat zgodności Biura Certyfikacji PRS S.A. nr 324 ważny do 31.01.2015 r.

W celu skutecznego zarządzania jakością w AMW zostały zidentyfikowane procesy realizowane w ramach Systemu Zarządzania Jakością. Realizacja procesu kształcenia w Uczelni i szczegółowy tryb postępowania, opisano w następujących procedurach: PZJ 4.9.5-Kształcenie, PZJ 4.8.3-Nadzorowanie niezgodności, PZJ-4.9.4 Szkolenia zawodowe, PZJ-4.4 Projektowanie procesu kształcenia, PZJ 4.9.1-Rekrutacja na studia, PZJ 4.10-Ocena pracy nauczycieli akademickich, PZJ 4.18-Szkolenie kadry i pracowników wojska, P 4.9.3-Praca naukowo-badawcza oraz procedurze PZJ 4.19- Zakupy.

Skuteczność funkcjonowania Systemu podlega stałemu nadzorowi i kontroli przez przeprowadzanie audytów wewnętrznych. Pełnomocnik Rektora-Komendanta ds. Systemu Zapewnienia Jakości jest odpowiedzialny za wszystkie działania związane z planowaniem, sporządzaniem harmonogramu i przeprowadzaniem audytów wewnętrznych oraz za nadzór nad ich realizacją. Wszystkie procesy systemu zarządzania jakością są poddawane audytowi co najmniej raz w roku. Obok planowanych corocznie audytów Pełnomocnik Rektora-Komendanta ds. Systemu Zapewnienia Jakości może wybrać niektóre obszary działania do częstszego audytowania. Audyty przeprowadzają odpowiednio przeszkoleni audytorzy wewnętrzni wpisani na listę audytorów wewnętrznych zatwierdzoną przez prorektora ds. dydaktycznych. Audytor wiodący zobowiązany jest napisać raport z audytu wewnętrznego. Do raportu dołączone są karty niezgodności i działań korygujących. Po stwierdzeniu nieprawidłowości podejmowane są działania usprawniające, określa się termin, w którym działania będą całkowicie wdrożone. Audytor wiodący ocenia wykonanie tych działań, a

Pełnomocnik Rektora-Komendanta ds. Systemu Zapewnienia Jakości je akceptuje. Audytor wiodący może przeprowadzić audyt sprawdzający.

Dziekan WDiOM Decyzją z dnia 9 marca 2012r. powołał Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Tworzą go: Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje studia I i II stopnia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

Do zadań Zespołu Wydziałowego należy:

- wdrażanie na wydziale procedur służących zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia,
- sporządzanie, zgodnie z wytycznymi Uczelnianego Zespołu sprawozdania z oceny własnej, stanowiącej wynik ewaluacji kształcenia w jednostce i przedstawianie dziekanowi wydziału i Uczelnianemu Zespołowi,
- opracowanie planów i harmonogramów działań naprawczych,
- inicjowanie działań projakościowych związanych ze specyfiką działalności dydaktycznej prowadzonej na wydziale oraz rekomendowanie jej Uczelnianemu Zespołowi,
- inicjowanie i organizowanie działań związanych z podnoszeniem kultury jakości kształcenia w środowisku akademickim.

W skład Zespołu wchodzi powołani przez dziekana: Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia, po jednym adiunkcie na każdym kierunku studiów, zatrudnionym na wydziale, powołanych przez dziekana, po jednym pracowniku posiadającym stopień naukowy doktora habilitowanego na każdym kierunku studiów, zatrudnionym na wydziale, powołanych przez dziekana wydziału oraz przedstawiciel studentów. Zespół posiada kompetencje opiniodawcze, opiniotwórcze, analityczne i rekomendacyjne.

Wydziałowy Zespół opracowuje ramowy plan działań dotyczących jakości kształcenia na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich w ramach następujących obszarów działania: oferta edukacyjna wydziału, organizacja procesu kształcenia, rozwój kadry nauczającej, system informacyjny oraz monitoring kształcenia na wydziale.

Podstawowymi narzędziami wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia służącymi do badania poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich są: okresowe przeglądy planów studiów i programów nauczania oraz programów praktyk zawodowych studentów, hospitacje zajęć dydaktycznych, ewaluacja procesu dydaktycznego, w tym kadry akademickiej na podstawie ankiet studenckich, zasięganie opinii pracodawców, informatyzacja procesu dydaktycznego i obsługi studentów, badania ankietowe poziomu satysfakcji studentów z przebiegu studiów.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia corocznie dokonuje przeglądu programów kształcenia i ich weryfikacji. Kierownicy jednostek organizacyjnych Wydziału lub bezpośrednio pracownicy zgłaszają potrzebę aktualizacji programów kształcenia. Zaproponowane zmiany są zatwierdzane na posiedzeniu Rady Wydziału. Stały monitoring realizacji procesu kształcenia jest realizowany także poprzez analizę dokumentacji programu studiów oraz programów zajęć pod kątem zgodności ze standardami realizacji programu, tworzenie programów z uwzględnieniem sugestii pracodawców i absolwentów, a także zapewnienia właściwych warunków realizacji zajęć przy układaniu planów (liczebność grup, dzienny wymiar zajęć, itp.). Wydział promuje współpracę z absolwentami i pracodawcami w zakresie dostosowywania zawartości programów studiów i doskonalenia efektów kształcenia.

Przeglądu planów i programów kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów i dokonuje WZJK. Programy kształcenia zgodnie ze swoimi kompetencjami zatwierdza Rada Wydziału. Studenci zostali włączeni w prace Zespołu ds. Jakości Kształcenia, w trakcie posiedzeń studenci mogą zgłaszać uwagi do programów i planów studiów. Oceną planów i programów studiów zajmuje się WZJK, w skład której nie wchodzi przedstawiciel studentów. Zatem studenci bezpośrednio uczestniczą w procesach kształtowania programu studiów, a dodatkowo poprzez wypełnianie ankiet ewaluacyjnych dotyczących przedmiotów.

Programy prowadzonych kierunków studiów są weryfikowane pod kątem zgodności z standardami kształcenia. Zostały zakończone prace nad wdrożeniem Krajowych Ram Kwalifikacji, w tym przegląd programów kształcenia pod kątem wsparcia założonych efektów kształcenia, co znajduje potwierdzenie w sprawozdaniach z prac Zespołu oraz opracowanych sylabusach przedmiotów.

Wydział planuje w roku akademickim 2013/2014 przeprowadzenia analizy SWOT w kontekście dokonania oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny zasobów kadrowych, materialnych, działalności naukowej i międzynarodowej, współpracy z beneficjentami procesu kształcenia.

Funkcjonujący w Wydziale system zapewnienia jakości kształcenia podlega ciągłej ocenie i ewaluacji. Aktualnie jest on nadzorowany i spójny z wymaganiami Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001:2000. Sprzyja to bieżącej ocenie efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia, m.in. w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia.

W ocenie ZO, prawidłowa realizacja procesu dydaktycznego i podejmowanych badań naukowych zagwarantowana jest poprzez wdrożenie i ciągłe doskonalenie systemu zarządzania jakością, a w szczególności poprzez:

- wychowanie zawodowe studentów poprzez kształtowanie: właściwych postaw obywatelskich (uczciwości, życzliwości, koleżeńskości, lojalności), praworządności, zdyscyplinowania w działaniu, wysokiej etyki zawodowej i odpowiedzialności za podejmowane decyzje;
- rozbudowę oferty edukacyjnej oraz aktualizowanie programów i treści nauczania, stosownie do prognozowanych potrzeb rynku pracy; podporządkowanych obecnym i planowanym potrzebom bezpieczeństwa i obronności Państwa oraz kierunków rozwoju współczesnej gospodarki;
- rozszerzanie zakresu badań naukowych ukierunkowanych na poszukiwanie rozwiązań teoretycznych i praktycznych, przyczyniających się do umacniania bezpieczeństwa i obronności Państwa, zwłaszcza w odniesieniu do modernizacji Marynarki Wojennej RP oraz unowocześniania gospodarki narodowej;
- wzrost efektywności pracy oraz zadowolenia i satysfakcji pracowników AMW.

Zakres merytoryczny wymagań gwarantuje wysoką jakość procesu kształcenia i wpływa na sylwetkę absolwenta. System oceniania jest znany studentom. Ogólne zasady oceny studentów reguluje regulamin studiów Akademii Marynarki Wojennej. Bardziej szczegółowe warunki zaliczania przedmiotów oraz sposobów ich oceny ujmują sylabusy. W wersji dostosowanej do wymogów KRK sylabusy uwzględniają katalog sposobów weryfikacji efektów kształcenia oraz bilans pracy studenta z uwzględnieniem pracy własnej. Nauczyciele akademicy ściśle przestrzegają określonych w trakcie pierwszych zajęć zasad zaliczania przedmiotów.

Informacje o sposobie zaliczania przedmiotów zawarte są w sylabusach przedmiotów oraz w kartach przedmiotów oraz w rozkładach zajęć na semestr. Na pierwszym spotkaniu ze studentami wykładowca udziela informacji o rygorach oraz czasie i miejscu konsultacji. Ponadto każdorazowo przed rozpoczęciem semestru wykonywany jest plan kolokwiów i sprawdzianów oraz plan konsultacji w semestrze, a przed sesją sporządzany jest plan egzaminów.

Egzaminy na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, w zależności od przedmiotu mają charakter pisemny lub ustny. Są to sposoby stosowane standardowo. Na studiach stacjonarnych, zgodnie z regulaminem, obowiązują dwa terminy egzaminów: termin podstawowy i termin egzaminu poprawkowego.

Studentowi przysługuje prawo do dwóch terminów poprawkowych zaliczenia i jednego terminu poprawkowego egzaminu przedmiotu studiów. Na uzasadniony wniosek studenta dyrektor instytutu lub katedry może wyrazić zgodę na komisijną weryfikację oceny, ustalając skład komisji. Na wniosek studenta dziekan może wyrazić zgodę na przeprowadzenie egzaminu komisyjnego, powołując komisję. Ocena zaliczenia lub egzaminu komisyjnego jest ostateczna. W przypadku nie uzyskania zaliczenia komisyjnego lub nie zdania egzaminu komisyjnego student może powtarzać przedmiot, semestr lub rok studiów. Decyzję w tej sprawie podejmuje Dziekan na pisemny wniosek studenta. Ostateczny termin uzyskania zaliczeń zajęć objętych planem studiów i programem kształcenia oraz składania egzaminów w terminie podstawowym i poprawkowym upływa z dniem zakończenia sesji poprawkowej w semestrze zimowym lub letnim, czyli – odpowiednio – 15 marca lub 15 października. Wyniki zaliczeń i egzaminów, uzyskane przez studentów w danym semestrze, są przedstawiane na posiedzeniu Rady Instytutu. Ocena ta przyczynia się do skuteczności w diagnozowaniu i identyfikowaniu słabych stron programu kształcenia. Wnioski i spostrzeżenia wynikające z analizy i oceny wyników stanowią podstawę do ewentualnego doskonalenia treści programu kształcenia, programu studiów oraz metod i form jego realizacji. Wyniki monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz podejmowane decyzje o wprowadzanych zmianach są doprowadzane do wiadomości studentów.

Każdy nauczyciel akademicki udziela studentom konsultacji. Zbiorczy plan terminów konsultacji jest umieszczany na tablicy ogłoszeń Wydziału oraz na stronie internetowej. Studenci, w ramach tych konsultacji, mają możliwość wyjaśnić sobie wątpliwości pojawiające się w czasie zajęć, jak również powstałe w ramach samodzielnej pracy.

System informacyjny skierowany do środowiska studenckiego jest bardzo dobry. Student w każdej chwili może uzyskać informacje na temat: planu studiów, regulaminu studiów, rozkładu zajęć, semestralnych planów zaliczeń, kolokwiów i egzaminów oraz sylabusów przedmiotu, rygorów jego zaliczenia i swoich osiągnięć, czy o wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia. Informacje te są dostępne w Dziekanacie, na stronie internetowej Uczelni, Wydziału lub bezpośrednio u wykładowcy.

Na Wydziale realizuje się również politykę zapobiegania zjawiskom patologicznym, związanym z procesem kształcenia w postaci corocznego zakupu systemu informatycznego PLAGIAT w stosunku do realizowanych prac dyplomowych. Wyniki kontroli są zawsze przedmiotem raportu będącego integralną częścią pracy dyplomowej. W codziennej działalności zjawiska plagiatu lub ściągania są traktowane jako wykroczenie etyczne studenta. Przyjęte rozwiązania przynoszą oczekiwane skutki czego potwierdzeniem jest średnio 5÷10%

zgodność z innymi pracami w raportach programu PLAGIAT. System Zarządzania Jakością ma służyć nie tylko poprawie, doskonaleniu, kontrolowaniu jakości, ale również promowaniu kultury jakości.

Elementem mobilizującym pracowników do poprawy jakości kształcenia jest system ankietyzacji oraz hospitacji.

Studenci są ankietowani poprzez wypełnianie kwestionariuszy i oceniają jakość kształcenia na Wydziale, w tym dokonują oceny nauczycieli akademickich. Opinie na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród studentów wydziału, uwzględniają następujące kryteria: poziom prowadzenia prac dydaktycznych, autorstwo podręczników, skryptów akademickich i innych pomocy dydaktycznych, udział w czynnościach organizacyjnych oraz w pracy w kołach naukowych, opiekę nad studentami studiującymi trybem indywidualnym, prace w organizacjach młodzieżowych.

Zasady, tryb pracowania i przeprowadzania przez studentów corocznej ankiety oceniającej nauczycieli akademickich określa uchwała Senatu nr 12/2011 z dnia 21 kwietnia 2011 r. w sprawie określenia zasad, trybu opracowania i przeprowadzenia przez studentów corocznej ankiety oceniającej nauczycieli akademickich. Uchwałą Senatu nr 14/2013 z dnia 28 marca 2013 r. został określony wzór przeprowadzanej przez studentów ankiety oceniającej nauczycieli akademickich. Ankieta przeprowadzana jest w formie kwestionariusza zawierającego pytania dotyczące wykonywania obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich.

Zgodnie z regulaminem określającym zasady, tryb opracowania i przeprowadzania przez studentów corocznej ankiety oceniającej nauczycieli akademickich ankieta przeprowadzana jest w formie kwestionariusza zawierającego pytania dotyczące wykonywania obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich. Opinię podlegają wszyscy nauczyciele akademicy zatrudnieni w Akademii prowadzący zajęcia dydaktyczne. Ankietyzacja powinna zakończyć się przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej. Ankietowe zasięgnięcie opinii odbywa się corocznie lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej, w której nauczyciel jest zatrudniony. Ankieta jest dobrowolna i anonimowa. Ankieta jest przeprowadzana pod nieobecność nauczyciela akademickiego. Każdy student otrzymuje jedną ankietę podlegającą zwrotowi bezpośrednio po jej wypełnieniu. Nadzór nad prawidłowym przestrzeganiem postanowień Regulaminu sprawuje prorektor ds. dydaktycznych wraz z przedstawicielem Prezydium Samorządu Studentów Akademii Marynarki Wojennej. Wyniki ankiety opracowują osoby wyznaczone przez prorektora ds. dydaktycznych, wraz przewodniczącym komisji ds. kształcenia Prezydium Samorządu Studentów. Wyniki ankiety prorektor ds. dydaktycznych przekazuje rektorowi-komendantowi, dziekanowi lub kierownikowi jednostki organizacyjnej, w której jest zatrudniony nauczyciel oraz przewodniczącemu komisji ds. kształcenia Prezydium Samorządu Studentów. Wnioski ogólne z przeprowadzonej ankiety przedstawiane są raz w roku na posiedzeniu Senatu.

Ocena wraz z wnioskami przedstawiana jest nauczycielowi akademickiemu na piśmie. Wnioski wynikające z oceny nauczyciela akademickiego mogą mieć wpływ na wysokość wynagrodzenia, wyróżnienia, powierzanie stanowisk kierowniczych, kierowanie do realizacji innych zadań dydaktycznych, naukowych i organizacyjnych, zatrudnianie przez mianowanie oraz rozwiązanie stosunku pracy. Wyniki oceny studentów i doktorantów są dostępne: rektorowi-komendantowi, prorektorowi właściwemu do spraw kształcenia, dziekanowi lub

kierownikowi jednostki organizacyjnej uczelni, w której nauczyciel akademicki jest zatrudniony, członkom właściwych komisji oceniających i osobie ocenianej.

Wyniki ankiet nie są oficjalnie ogłaszane (studenci tego oczekują), ale mają wpływ na okresową ocenę nauczycieli akademickich przez ich przełożonych. Przedstawiciele Prezydium Samorządu Studentów potwierdzili, iż Dziekani przeprowadzają rozmowy wyjaśniające lub dyscyplinujące z wykładowcami, którzy otrzymali niskie wyniki w ankiecie.

Kadra akademicka prowadząca proces dydaktyczny, zgodnie ze Statutem Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte, oceniana jest nie tylko przez studentów, ale i przez bezpośrednich przełożonych, a następnie przez władze uczelni.

Ocena pracy nauczycieli akademickich.

Każdy nauczyciel akademicki poddawany jest kontroli zajęć (hospitacji) w systemie semestralnym, a wypełnione arkusze obserwacji zajęć przechowywane są w dziekanacie wydziału.

Do prowadzenia systematycznych, planowanych hospitacji i obserwacji zajęć dydaktycznych są upoważnieni: prorektor ds. dydaktycznych, szef Oddziału Kształcenia, dziekani wydziałów i ich zastępcy, dyrektorzy instytutów, kierownicy zakładów, szefowie katedr, kierownicy studium. Hospitacje realizuje się na podstawie semestralnych planów hospitacji na wydziałach i samodzielnych jednostkach organizacyjnych.

Dziekan Wydziału jest odpowiedzialny za zatwierdzanie semestralnych, wydziałowych planów hospitacji, wyznaczenie osób hospitujących, realizacji planów hospitacji zajęć (hospitacje zajęć dokonywane są w oparciu o procedurę: PZJ-4.10). Szef Oddziału Kształcenia jest odpowiedzialny za prowadzenie obserwacji zajęć dydaktycznych, prowadzenie doraźnych kontroli realizacji zajęć dydaktycznych. Kierownicy jednostek organizacyjnych odpowiadają za opracowanie semestralnych planów hospitacji danej jednostki organizacyjnej w porozumieniu z nauczycielami akademickimi.

Ocena hospitowanych zajęć dokonywana jest na Arkuszu obserwacji (hospitacji) zajęć dydaktycznych. Wzór arkusza określa uchwała nr 43/2012 Senatu Akademii z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie określenia wzoru Arkusza Oceny Nauczyciela Akademickiego. Omówienie hospitacji zajęć dydaktycznych następuje bezpośrednio po zajęciach, w szczególnych przypadkach nie później niż trzy dni po zajęciach. Wnioski z hospitacji przedstawiane są do dyskusji i oceny na szczeblu jednostki dydaktycznej, a w uzasadnionych przypadkach na radzie wydziału. Szef Oddziału Kształcenia planuje, przeprowadza cykliczne obserwacje zajęć dydaktycznych w oparciu o powoływany przez niego zespół. Hospitacje i obserwacje zajęć dydaktycznych oraz następujące po nich omówienia są metodą doskonalenia umiejętności metodycznych nauczycieli akademickich i podnoszenia ich kwalifikacji. Wypełnione arkusze obserwacji zajęć przechowywane są w dziekanacie wydziału.

Bezpośredni przełożony jest odpowiedzialny za przeprowadzenie bieżącej oceny nauczyciela akademickiego. Zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich określa Statut Uczelni oraz ww. procedura. Dla dokonania oceny okresowej powołuje się komisje oceniające wydziałów, komisję oceniającą Akademię oraz odwoławczą komisję oceniającą. Okres działania komisji oceniających trwa cztery lata i rozpoczyna się z początkiem kadencji organów kolegialnych Akademii.

Proces ankietowania zajęć, w tym prowadzącego zajęcia odbywa się co najmniej raz w cyklu 2 letnim. Oceny nauczyciela akademickiego z tytułem naukowym profesora, zatrudnionego na podstawie mianowania, dokonuje się nie rzadziej niż raz na cztery lata.

Oceny nauczyciela akademickiego dokonuje się za pomocą arkusza oceny nauczyciela akademickiego wprowadzonego przez senat uchwałą. Ocena kadry uwzględnia w arkuszu samooceny, dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny. W ocenie kadry, obok dorobku naukowego i dydaktycznego, uwzględnia się również opinie studentów.

Należy zatem przyjąć, że jakość kształcenia w Wydziale jest gwarantowana poprzez:

- system pracy ze studentami obejmujący: wykłady, ćwiczenia, projekty, konsultacje, seminaria dyplomowe, konwersatoria językowe – z pełnym zaangażowaniem nauczycieli akademickich (aktualizowanie treści zajęć, stosowanie aktywizacji studentów, otwartość, rzetelność, uczciwość itp.);
- system oceny pracy studentów: sprawdziany, projekty, testy, kolokwia zaliczające, egzaminy pisemne i ustne, listy obecności na zajęciach – mobilizujące do systematycznej pracy, dociekliwości, satysfakcji z uczenia się; szczególnie wtedy, gdy spotykają się z rzetelną i obiektywną oceną ze strony nauczyciela;
- system oceny nauczycieli akademickich (hospitacje na zajęciach, arkusze oceny nauczycieli), który wpływa motywacyjnie na podnoszenie (zglobianie) wiedzy merytorycznej i umiejętności metodologicznych oraz większego zaangażowania osobistego;
- system wspomagania procesu dydaktycznego (skrypty, zeszyty metodyczne, podręczniki, środki audiowizualne i multimedialne, wyposażenie pomieszczeń wykładowych), wpływający na zwiększenie dostępności do najnowszych zdobyczy nauki, w tym do wyników badań naukowych w zakresie objętym kierunkiem studiów;
- od roku akademickiego 2007/2008 do weryfikacji prac licencjackich i magisterskich przygotowywanych w Wydziale wykorzystywany jest system PLAGIAT, który mobilizuje studentów do rzetelnego i uczciwego podejścia do opracowania prac dyplomowych;
- ankietę ewaluacyjną nauczycieli akademickich, która jest jednym z elementów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Dzięki niej Władze Uczelni mają dostęp do kompleksowych informacji na temat zdania studentów o kadrze dydaktycznej AMW. Dzięki niezmiennemu od 3 lat arkuszowi można porównywać wyniki uzyskiwane przez nauczycieli akademickich. Wyniki te są analizowane przez kierownictwo Instytutu łącznie z wynikami hospitacji. Każdy nauczyciel jest indywidualnie zapoznawany z nimi, jak również z ewentualnymi decyzjami kadrowymi.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia opracowuje sprawozdania z prac podjętych w zakresie podnoszenia jakości kształcenia na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich. (w dokumentacji stwierdzono sprawozdania z dnia: 11 czerwca 2012r., 10 października 2012r., 5 marca 2013r., 13 czerwca 2013r. oraz 15 października 2013r.).

Przedstawiony stan przemawia za bardzo wysoką oceną systemu komunikacji w relacjach student – wydział oraz systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, jak i wprowadzanych zmianach w programach kształcenia.

Poprzednia ocena jakości kształcenia na kierunku studiów *Bezpieczeństwo narodowe*, przeprowadzona 04 września 2008 r., nie zawierała zaleceń.

Wydział (kierunek) nie był objęty oceną przez zagraniczną instytucję akredytacyjną.

2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest też monitorowanie potrzeb rynku pracy. Wydział podejmuje systematycznie nowe formy współpracy ze środowiskiem lokalnym w celu wymiany doświadczeń i zwiększenia możliwości korzystania przez studentów z dodatkowych staży i realizowania projektów pozwalających na doskonalenie kompetencji zawodowych, o nawiązano współpracę, podpisano umowy i porozumienia z placówkami organizującymi praktyki i staże. Wydział współpracuje ściśle z ok. 15 podmiotami. Wśród nich są m.in. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Gdyni, Morski Oddział Straży Granicznej, Urząd Morski, jednostki wojskowe w Gdyni. Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia organizuje przynajmniej raz w roku spotkania z kierownictwem podmiotów, z którymi Wydział podpisał stosowne umowy o współpracy naukowo-dydaktycznej.

W procesie analizy i oceny podstawowych czynników jakości kształcenia biorą udział przede wszystkim interesariusze wewnętrzni (pracownicy Wydziału oraz studenci). Studenci są członkami Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia są też członkami Rady Wydziału, gdzie mogą zgłaszać swoje uwagi. Studenci aktywnie uczestniczą w pracach organów kolegialnych jak Rada Wydziału, czy Senat Akademii Marynarki Wojennej, co zostało potwierdzone stosownymi protokołami z posiedzeń.

Treści kształcenia oraz zakładane efekty kształcenia dla kierunku *Bezpieczeństwo narodowe I⁰* oraz *II⁰* zostały uzgodnione z następującymi przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych:

- Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania kryzysowego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- Szef Szkolenia 3. Flotyli Okrętów.

Dodatkowo podczas budowy programu kształcenia uwzględniono zapisy porozumienia pomiędzy AMW i Komendą Główną Policji określającego minimalny zakres treści kształcenia programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego na studiach wyższych na kierunku prawo, administracja, bezpieczeństwo narodowe.

Ponieważ studenci są zainteresowani nie tylko jakością kształcenia i ich wpływem na tę jakość, ale i optymalizacją osiągniętych efektów kształcenia, stąd angażują się w ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy. Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom, Wydział podjął działania przystosowujące studentów do wejścia na rynek pracy. Dobre tradycje w tym zakresie ma współpraca z Policją w organizowaniu praktyk dla kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz wewnętrzne. Policja konsultowała ze studentami na specjalnych zajęciach warsztatowych tekst nowego rozporządzenia dotyczącego pracy dzielnicowego, co przyniosło wymierne korzyści obu stronom w postaci poznania warsztatu konsultacji społecznych.

W Uczelni, decyzją Rektora-Komendanta Akademii Marynarki Wojennej nr 382 z dnia 1 października 2012 r. w sprawie utworzenia Akademickiego Biura Karier, zostało utworzone Akademickie Biuro Karier. Badaniu zostaną poddani absolwenci roku akademickiego 2012/2013 zgodnie z art. 13a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. W chwili obecnej trwają prace związane z przygotowaniem ankiety. Badanie będzie miało na celu poznanie, w jaki sposób kształtuje się kariera zawodowa absolwentów oraz jak dostosowywane są oferty kształcenia Uczelni do wymagań stawianych przez rynek pracy. Wyniki ankiet mają mieć

wpływ na kształtowanie polityki edukacyjnej uczelni w kontekście potrzeb rynku pracy oraz korelacja wiedzy i umiejętności w aspekcie rynku pracy. Dzięki badaniom zostaną opracowane nowe programy i formy nauczania, dokonana zostanie weryfikacja oferowanego wykształcenia na rynku pracy.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ – wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) W Uczelni funkcjonuje jednolity system zapewnienia jakości kształcenia o przejrzystej strukturze. Dziekan WDiOM Decyzją z dnia 9 marca 2012r. powołał Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Tworzą go: Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje studia stacjonarne i niestacjonarne I i II. Zapewnia skuteczne zarządzanie kierunkiem studiów, systematyczną, kompleksową ocenę efektów kształcenia. Wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji ukierunkowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów. Na Wydziale panuje wyróżniająca przejrzystość procesów projakościowych.
- 2) W proces zapewniania jakości kształcenia i budowy kultury jakości są aktywnie zaangażowani pracownicy, studenci i absolwenci Wydziału oraz kompetentni interesariusze zewnętrzni, przyczyniający się do dostosowywania oferty kształcenia (programów i efektów) do wymagań stawianych przez zmieniający się rynek pracy.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	Znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku	X				
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich		X			

	weryfikacji					
3	program studiów	X				
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna	X				
6	prowadzenie badań naukowych ²		X			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się	X				
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości	X				

Kształcenie studentów w Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich prowadzone jest na bardzo wysokim poziomie. Przemawiają za tym: wysoki poziom merytorycznego i metodologicznego przygotowania kadry naukowo-badawczej, nowoczesna infrastruktura dydaktyczna, właściwie opracowana koncepcja kształcenia, sformułowane efekty i dobrze dobrane treści programów kształcenia. Sprzyja temu również bardzo dobrze funkcjonujący system zapewnienia jakości kształcenia, który umożliwia uzyskanie zakładanych efektów kształcenia i systematyczne doskonalenie procesu dydaktycznego, przyczyniającego się do rozwoju ocenianego kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe.

Wydział powinien bardziej zintensyfikować swoje działania na rzecz pozyskiwania grantów naukowych i wchodzenia w konsorcja z innymi podmiotami (naukowo-badawczymi oraz służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo narodowe i przedsiębiorstwami produkcyjnymi. Dopracowania wymaga system monitorowania kariery absolwentów na rynku pracy i wykorzystania uzyskanych wyników do doskonalenia jakości procesu kształcenia.

---

² Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.